

**JELENTÉS A NEMZETI
STRATÉGIAI ANYAGOK
TERVEZÉSÉNEK
NYILVÁNOSSÁGÁRÓL**

CNNy

Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért
2005. május 31.

A CNNy tagjai jelenleg a következő szervezetek:

- Független Ökológiai Központ
- Közösségfejlesztők Egyesülete
- Levegő Munkacsoport
- Magyar Soros Alapítvány
- Magyar Szegénységellenes Hálózat
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége
- Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány
- Nonprofit Szektor Analízis (NOSZA) Program
- Ökotárs Alapítvány
- Önkéntes Központ Alapítvány
- Szolidaritás Ifjúsági Alternatíva
- Szociális Szakmai Szövetség
- Szövetség a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért
- Tértfel Alapítvány

CNNy

JELENTÉS A NEMZETI STRATÉGIAI ANYAGOK TERVEZÉSÉNEK NYILVÁNOSSÁGÁRÓL

Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért

A kézirat lezárva: 2005. május 31.

Összefoglaló

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció és a 2007-2013-as **Nemzeti Fejlesztési Terv (II. NFT)**, azáltal, hogy dönt az uniós források felhasználásának kereteiről, középtávon **meghatározza Magyarország fejlődési lehetőségeit, a tervekben foglaltak tehát döntően befolyásolják az ország jövőjét.** Ezért elengedhetetlen, hogy kialakításuk során a tervezők ismerjék a társadalom igényeit, véleményét – ez pedig úgy érhető el, ha a kormányzat teret ad a társadalmi egyeztetésnek.

Több hónapos egyeztetési kísérlet során azonban nyilvánvalóvá vált, hogy mind a II. NFT-vel kapcsolatos társadalmi egyeztetés folyamata, mind maga a tervezési folyamat is késésben van. A Nemzeti Fejlesztési Hivatal még a társadalmi egyeztetés keretét meghatározó tervvel sem készült el. Ez indított több civil szervezetet is arra, hogy 2005 tavaszán informális munka-csoportot hozzon létre, mely figyelemmel kíséri az NFT társadalmi egyeztetésének folyamatát. A „Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért” munkacsoportban jelenleg 15 országos szervezet működik együtt.

I. A MUNKACSOPORT TEVÉKENYSÉGE

A munkacsoport célja a társadalmi egyeztetés nyomon követésén és elemzésén túl, a konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatok kidolgozása az NFH és az előkészítő intézmények számára. A módszertani kérdések mellett azonban **nem kíván beleszólni a II. NFT tartalmi elemeibe, pusztán az egyeztetés folyamatát vizsgálja.** Ennek érdekében a munkacsoport szakértői összeállították a „*Jelentés a nemzeti stratégiai anyagok tervezésének nyilvánosságáról*” című, periodikusan¹ megjelenő munkadossziét.

II. A JELENTÉS CÉLJA

A **jelentés az egyeztetési folyamatot teljes hosszában dokumentálja és annak lezárultával értékeli is.** A tanulmány összefoglalja a társadalmi egyeztetés folyamatát meghatározó hazai, uniós, valamint nemzetközi dokumentumokat és jogszabályokat, valamint az eddig nyilvánosságra került kormányzati anyagokat.

A munkacsoport a továbbiakban is folyamatosan követi a II. NFT társadalmi egyeztetésének folyamatát.

III. A TÁRSADALMI EGYEZTETÉS SZÜKSÉGESSÉGE, HIÁNYA

A **tervezési folyamatokhoz kapcsolódó strukturált társadalmi egyeztetés elengedhetetlen,** hiszen egyfelől **alapvető társadalmi igény és jog,** hogy az érdeklődő, aktív állampolgárok részt vehessenek az őket érintő ügyekben. Másfelől azonban az egyeztetés a **legkülönbözőbb társadalmi érdekeket képviselő csoportok tervezésbe történő bevonását is jelenti,** így ez **hozzájárul a majdani terv tartalmi elemeinek kialakításához. Ez teszi lehetővé, hogy a terv nagy társadalmi elfogadottsággal bírjon.** A társadalmi részvétel nem azt az igényt jelenti, hogy a kormányzat helyett más hozza a döntéseket, hanem azt, hogy a kormányzat segítséget (információt, hivatkozást, erősebb legitimitációt) kap a döntései meghozatalához.

A **munkacsoport többször is felvette a kapcsolatot a II. NFT tervezését és a társadalmi egyeztetést koordináló Nemzeti Fejlesztési Hivatallal,** változó eredménnyel. Volt olyan levél,

¹ A jelenlegi tervek szerint a tanulmányok negyedévente jelennének meg.

üzenet, amelyre a CNNy egyáltalán nem kapott választ, bár a végül létrejött találkozónkon mindig segítőkésznek és nyitottnak találta a Hivatal képviselőit, vezetőit. Általános tapasztalata az volt, hogy az NFH a tartalmi észrevételek begyűjtését regionális ill. ágazati szintre delegálja, de a CNNy munkacsoport céljait – a tervezéshez kapcsolódó társadalmi részvétel rendszerét akarják megismerni és befolyásolni – nehezen értelmezi.

KONZULTÁCIÓ: MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS JAVASLATOK

Az egyeztetési folyamat eddig nem az átláthatóság és nyilvánosság jegyében zajlott, ez az elmúlt fél évben folyó tervezés talán legnagyobb deficitje. Az egyeztetések többségéről nincsenek sem előzetesen elérhető információk, sem utólag beszámolók. Nincs információ arról, hogyan kerültek kiválasztásra a szűk körű konzultációk partnerei.

Általános tendencia, hogy a kormányzat túlságosan szűkre szabott keretek között képzelet a társadalmi egyeztetést. A közvélemény tájékoztatása mellett lényegében csak az elkészült dokumentumok véleményezését és csupán az NFH (és más tárcák) által kiválasztott gazdasági és társadalmi szervezetek beleszólását teszik lehetővé.

Az OFK-t a Kormány fejlesztéspolitikai kabinetje gyakorlatilag társadalmi egyeztetés nélkül fogadta el.

A jelenlegi gyakorlat hiányosságaira az alábbiakban vázolt ötletek jelenthetnek megoldást:

- **Részvétel, nem csak véleményeztetés**
A készülő stratégiai tervek első koncepciójától kezdődően alkalmazni kell a részvételi technikákat, és olyan eszközöket találni, amelyek a tervezésben való folyamatos „partneriséget” nem a vélemények begyűjtéseként, hanem tágabban értelmezik.
- **Nyilvános forgatókönyv**
Eddig nem került nyilvánosságra a II. NFT társadalmi egyeztetésének forgatókönyve. (Itt nem az OFK júniusban induló egyeztetésének forgatókönyvére, hanem az EU-ba benyújtandó stratégia egyeztetésére utalunk.) Ennek hiányában a szakmai és társadalmi szervezetek nem tudják időben megkezdeni a felkészülést a konzultációkra. Enélkül viszont nem várható érdemi részvétel. Az egyeztetés menetére vonatkozó elképzeléseket minél hamarabb a nyilvánosság elé kellene tárni.
- **Elérhető friss információk**
A kizárólag fejlesztéspolitikával foglalkozó Fejlesztéspolitikai Portál és az NFH honlapjának különválasztása alapvetően jó gondolat, ám a portálok rendszeres frissítése nélkül nem töltik be funkciójukat. Véleményünk szerint elérhetővé kell tenni a jelenlegi tervezés minden háttéranyagát, az egyeztetések jegyzőkönyveit, a friss hírekről, információkról pedig célszerű lenne egy hírlevelet elindítani.
- **Érdemi és rendszeres tájékoztatás**
Az NFH zöld száma jelenleg más funkciókat lát(hat) el, a II. NFT-ről ott felvilágosítást adni nem tudnak. A tervezés átláthatóságát növelné, ha a nyilvánosság a médián keresztül érdemi tájékoztatást kapna a folyamat állásáról, az egyeztetés állapotáról, a véleményezés, a részvétel lehetőségeiről és az elért eredményekről.

Budapest, 2005. május 31.

A CNNy munkacsoport tagjai

1. Bevezető

1.1. A jelentés célja, formája, felépítése

A *Jelentés a nemzeti stratégiai anyagok tervezésének nyilvánosságáról* című jelentést a jövőben negyedévente adja ki a „Civilek az NFT Nyilvánosságáért” (CNNy) nevű, civil szervezetekből álló munkacsoport, mindaddig, amíg a tervezési folyamat tart, illetve amíg szükségesnek mutatkozik. Az anyag periodikusan nyilvános elemzést kíván adni a Nemzeti Fejlesztési Terv 2007-2013 (II. NFT), és az ahhoz kapcsolódó stratégiai anyagok társadalmi egyeztetésének folyamatáról, összefoglalva az előző negyedév történéseit. A jelentés alapvető célja tehát az, hogy **tájékoztassa a közvéleményt a Magyarország középtávú jövőjét jelentősen meghatározó II. NFT tervezési folyamatához kapcsolódó társadalmi egyeztetésről**, de a CNNy fontosnak tartja azt is, hogy a folyamatot teljes hosszában dokumentálja, majd befejezését követően is értékelje.

A jelentés a stratégiai anyagok társadalmi egyeztetés folyamatának hiányosságait tárja elsődlegesen a közvélemény és a tervezők elé – figyelembe véve, hogy a folyamat eddig is több előremutató és a társadalmi partnerek bevonását figyelembe vevő elemet tartalmazott. Tesszük ezt azért, hogy a hiányosságok és **a civil szféra igényeinek bemutatásával a tervezőket segítsük a társadalmi egyeztetés hatékonyságának és eredményességének növelésében**. A jelentés tehát nemcsak informál, dokumentál és értékkel, hanem javaslatokat is tesz a kormányzat felé, megfogalmazván azokat az alapelveket, módszereket, melyeket a CNNy tagjai elengedhetetlennek tartanak a társadalmi egyeztetés kapcsán.

Ebben a jelentésben nem vizsgáljuk a regionális, helyi szinten, illetve tematikus munkacsoportokban zajló tervezéshez kötődő egyeztetést. A CNNy szervezetei közvetlenül is érintettek egyes tematikus illetve regionális munkacsoportokban, de az értékelés fókuszában most az országos szinten zajló, a stratégiák egészére vonatkozó közösségi részvételt, konzultációt elemezzük.

Az első jelentés mindjárt rendhagyó, hiszen bemutatja a jelentést kiadó civil munkacsoport megalakulásának célját és a közös munka rövid történetét is, valamint összefoglalja a társadalmi egyeztetéshez kapcsolódó háttér információkat (törvények, rendeletek, lehetséges megközelítésmódok). Alapvető céljának megfelelően a jelentés kronológiai sorrendben felidéri az elmúlt körülbelül fél év eseményeit, elemezve, értékelve a tervezés társadalmi egyeztetési folyamatát. Az anyag javaslatokat is megfogalmaz, összefoglalja, milyen lépéseket látna célszerűnek a kormány oldaláról a következő negyedévben.

A jelentés fontos részét képezik a mellékletek is. A társadalmi egyeztetés folyamatát meghatározó hazai, uniós és nemzetközi dokumentumok, jogszabályok mellett a CNNy által készített tanulmány is megtalálható, mely a társadalmi egyeztetés alapértékeit, elveit, módszereit, technikáit mutatja be. A jelentés mellékletében ezen kívül a társadalmi egyeztetéshez kapcsolódó, eddig nyilvánosságra került kormányzati anyagok is megtalálhatók.

A CNNy tervei szerint tehát folyamatosan követi a II. NFT társadalmi egyeztetésének menetét. A munkacsoport következő jelentése a 2005. június-augusztusi időszakot értékeli majd. Megjelenése szeptember első dekádjában lesz aktuális. Az év utolsó jelentése december első felében várható, és a 2005. szeptember-novemberi negyedévre terjed majd ki.

1.2. Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért

A munkacsoport megalakulása

Az NFT nyilvánosságáért fellépő civil munkacsoport létrejötte hosszú folyamat eredménye volt. A Magyar Soros Alapítvány EU programjának keretében még 2004. decemberében került sor arra a konferenciára, mely többek között a II. Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetésének folyamatát mutatta be a résztvevő civil szervezeteknek. Már ezen a konferencián nyilvánvalóvá vált, hogy a társadalmi egyeztetés folyamata – miként maga a tervezési folyamat is – késésben van, sőt még az egyeztetés keretét adó terv sincs készen.

A NIOK Alapítvány 2005. januárjában szervezett, hasonló témájú konferenciájának fő tapasztalata az volt, hogy a kormányzat, pontosabban a tervezésért felelős Nemzeti Fejlesztési Hivatal (NFH) – az azóta megszületett, a tervezést szabályozó kormányrendelet ellenére – vagy nem rendelkezik konkrét tervekkel a társadalmi egyeztetésre vonatkozóan, vagy annak alapvető logikájának ellentmondva azt nem kívánja nyilvánosságra hozni. Ennek fényében a konferencia után a NIOK, a Magyar Természetvédők Szövetsége és a Soros Alapítvány képviselői - a Nemzeti Fejlesztési Terv súlya, a szervezetek társadalmi részvétel miatti felelősségérzete és saját érdekegyeztető erejük, lobby-képességük tudatában - eldöntötték, hogy informális munkacsoportot hoznak létre, melynek célja a II. NFT társadalmi egyeztetésének figyelemmel kísérése. A kezdeményezés sikeres volt, hamarosan több szervezet is csatlakozott hozzá.

A munkacsoport tagjai, célja, tevékenysége

A munkacsoport, mely nem jogi személyiségű, laza, „akciócsoport” jellegű szerveződés, deklarálta, hogy célja a társadalmi egyeztetés nyomon követése és elemzése, valamint az NFH és az előkészítő intézmények számára a konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatok kidolgozása, de nem a II. NFT tartalmi elemeibe való beleszólás. A céllal egyetértő, később csatlakozni kívánó szervezetek számára a tagok nyitva hagyták az együttműködés lehetőségét: úgy döntöttek a csoport konszenzusos alapon bővíthet. Egyben arról is megállapodás született, hogy a munkacsoport soros elnöki tisztét másfél havi rotációban más-más szervezet látja el. (Eddigi soros elnökök voltak: NIOK, Nonprofit Humán Szolgáltatók Szövetsége, 2005. június 1-től a NOSZA, majd az Ökotárs Alapítvány tölti be ezt a funkciót.) A csoporthoz első körben csatlakozó 15 szervezet és civil szövetség úgy döntött, hogy a tartalmi elemek befolyásolása iránt érdeklődő szervezetek ilyen irányú érdekeit a CNNy nem képviseli.

Párbeszédkísérletek a kormányzattal

A munkacsoport egyik első tevékenységként természetesen megpróbálta felvenni a kapcsolatot a II. NFT tervezését és a társadalmi egyeztetést koordináló NFH-val. Először 2005. január 17-én dr. Halm Tamás, az NFH társadalmi egyeztetésért felelős vezetőjének írt levélben fejezte ki aggodalmát a tervezési folyamat csúszása és a társadalmi egyeztetés keretének hiánya miatt, de egyben segítségét is felajánlotta. A munkacsoport levelére érdemi választ nem kapott az NFH képviselőjétől. Ezt követően dr. Baráth Etele minisztertől kérte az egyeztetésért felelős személy megnevezését. Ezután, március 10-én a csoport nyílt levélben fordult az Országos Fejlesztéspolitikai Kabinethez, melynek vezetője Gyurcsány Ferenc miniszterelnök. A levélről szóló híradás megjelent a Népszabadságban, eredményeképpen pedig dr. Baráth Etele miniszter és dr. Halm Tamás a NIOK által 2005. áprilisában szervezett újabb konferencián párbeszédet ígért a munkacsoport tagjainak.

Az NFH-ban létre is jött az ezt célzó találkozó, melyen a Hivatal elfogadta kiindulópontként a munkacsoport által készített anyagot. Megegyezés született arról, hogy átszerkesztés után 2005. május 18-ig az NFH elképzeléseit tartalmazó anyagot megküldik a munkacsoport soros elnökének részére, ez azonban nem teljesült. A munkacsoport a fentiek miatt újabb érdeklődő levelet küldött dr. Halm Tamás részére, melyre a választ jelenleg is várja.

A „Civilek az NFT Nyilvánosságáért” létrejötte

A munkacsoport az elmúlt fél évben folyamatosan dolgozott, havi rendszerességgel tartott megbeszéléseket. 2005. május 4-i ülésükön a tagok amellelt döntöttek, hogy a hatékonyabb kommunikáció érdekében nevet adnak a kezdeményezésnek, állandó levelezési címet és telefon elérhetőséget biztosítanak a munkacsoportnak. A munkacsoport neve „Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért” (CNNy) lett. Az immár CNNy nevű munkacsoport azt is eldöntötte ezen az ülésen, hogy negyedévente jelentést ad ki, melyben a II. NFT tervezésének nyilvánosságát elemzi. Fontos momentum még, hogy a csoport úgy döntött, tagjaitól azt kéri, hivatalosan is deklarálják együttműködési, részvételi szándékukat.

A CNNy tagjai jelenleg a következő szervezetek:

- Független Ökológiai Központ
- Közösségfejlesztők Egyesülete
- Levegő Munkacsoport
- Magyar Soros Alapítvány
- Magyar Szegénységellenes Hálózat
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége
- Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány
- Nonprofit Szektor Analízis (NOSZA) Program
- Ökotárs Alapítvány
- Önkéntes Központ Alapítvány
- Szolidaritás Ifjúsági Alternatíva
- Szociális Szakmai Szövetség
- Szövetség a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért
- Tértfél Alapítvány

2. Háttér

2.1. A társadalmi egyeztetésről²

A tervezési folyamatokhoz kapcsolódó társadalmi egyeztetés kérdését több oldalról közelíthetjük meg. A társadalmi egyeztetés, mely a politika és az államigazgatás szereplői mellett a legkülönbözőbb társadalmi érdekeket képviselő csoportok tervezési folyamatba való bevonását jelenti, több célt szolgál. Ezek többsége gyakorlati, praktikus jellegű: a társadalmi egyeztetés segít a majdani terv tartalmi elemeinek kialakításában (hiszen a társadalom és a gazdaság legkülönbözőbb rétegeiben felhalmozódott tudást és igényeket csak ennek révén lehet beépíteni a dokumentumokba), az igény alapú tervezés pedig fontos biztosítéka annak, hogy a tervek később meg is valósuljanak. A társadalmi egyeztetés azt is lehetővé teszi, hogy a terv a lehetőségek szerint nagy társadalmi elfogadottsággal bírjon. A társadalmi egyeztetés természetesen politikai szempontból is értelmezhető. A mai demokráciákban a részvétel elvének érvényesítése nagy figyelmet kap, alapvető társadalmi igény és jog az, hogy az érintődő állampolgárok és csoportjaik részt vehessenek az őket érintő ügyekben.

A társadalmi egyeztetés sokszereplős folyamat. A tervezéssel kapcsolatos társadalmi egyeztetés szereplői a következő érdekcsoportok lehetnek:

- 1) szociális partnerek (munkaadói szervezetek és szakszervezetek)
- 2) gazdasági és szakmai szervezetek regionális szervezetek
- 3) civil szervezetek
- 4) tudományos szervezetek

A különböző tervezési folyamatokhoz kapcsolódó társadalmi egyeztetéseknek alapvetően két megközelítési módja lehetséges: a konzultatív és a részvételen alapuló.

A konzultáció módszere az államigazgatás különböző szereplői által elkészített dokumentumok véleményezését jelenti. A konzultáció történhet már működő fórumok segítségével, de lehetséges új partneri kör kialakítása is. A konzultáció során a partnerek véleményezik a betervezett dokumentumokat, ezekre a kormányzati szervek reagálnak, és reakcióikat indokolják.

A részvételen alapuló egyeztetés a konzultációnál mélyebb beeszólást enged a partnereknek a tervezés folyamatába. A társadalmi egyeztetés szereplői ekkor ugyanis közvetlenül vesznek részt a tervezés folyamatában, azaz mind a folyamat elején – a stratégiai célok / főirányok / fő prioritások kialakításakor –, mind pedig a részletesebb tervezés során megjeleníthetik véleményüket.

A sikeres társadalmi egyeztetés érdekében elengedhetetlenül szükséges a tervezési szakaszok pontos meghatározása, valamint elkészítésük időrendjének (határidővel, felelősökkel ellátott) megtervezése. A tervezés folyamatához hasonlóan a hozzá kapcsolódó társadalmi egyeztetést is projektként célszerű felfogni, pontos feladat- és hatáskörökkel, felelősök meghatározásával, határidőkkel.

2.2. Nemzetközi és EU kötelezettségek

A társadalmi egyeztetésre vonatkozóan Magyarországot néhány nemzetközi kötelezettség köti. EU tagságunkból kifolyólag érvényesek ránk azok az EU jogszabályok, melyek a

² Dr. Arató Krisztina: A 2007-13 időszakra vonatkozó fejlesztéspolitikai dokumentumok és a II. Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetése c. tanulmánya alapján

Strukturális Alapok fogadását határozzák meg, míg a tervezésben való társadalmi részvétel fontosságát számos európai dokumentum hangsúlyozza. Ezek közül a legfontosabbak:

1. európai jogszabályok, pl. az Európai Parlament és Bizottság 1260/1999/EK rendelete a Strukturális Alapok felhasználásának alapvető szabályairól (melynek 8. cikkelye rögzíti a partnerségre vonatkozó szabályokat, így a társadalmi partnerekkel való szoros egyeztetés szükségességét a tervezési ciklus teljes tartamára vonatkozóan).
2. az Európai Bizottság Strukturális Alapokra vonatkozó dokumentumai
3. módszertani kézikönyvek, a Világbank és az EBRD társadalmi részvételre vonatkozó ajánlásai
4. Egyezmény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosság-nak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról (Aarhusi Egyezmény, UNECE, 1998).

Az EU jogszabályokra az jellemző, hogy tagállami szintre delegálják a társadalmi egyeztetés technikai részleteinek kidolgozását, azaz csak azt rögzítik, hogy a partnerség elve alapján a társadalmi szereplőket bevonva kell a különböző dokumentumokat elkészíteni.

2.3. Magyar jogszabályok

A hatályos magyar jogszabályok egyrészt általános, másrészt specifikus szinten határoznak meg kötelezettségeket az állami szervek részére a társadalmi egyeztetésre vonatkozóan. Sajnos e téren még volna javítanivaló, ám a jelenlegi keretek is elegendő alapot adnak a szükséges gyakorlati lépések megtételére.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya szerint a „Feladatának ellátása során a Kormány együttműködik az érdekelt társadalmi szervezetekkel” (36§).

Jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (Jat.) számos helyen rendelkezik a társadalmi szervezetek számára a jogalkotási eljárásban biztosított információs és részvételi jogokról. A 20§ szerint a társadalmi szervezeteket „be kell vonni az olyan jogszabályok tervezetének az elkészítésébe, amelyek az általuk képviselt és védett érdekeket, illetőleg társadalmi viszonyokat érintik”. A 31.§ szerint a véleménynyilvánítás határidejét úgy kell megállapítani, hogy „a véleményező megalapozott véleményt adhasson, és azt a tervezet elkészítésénél figyelembe lehessen venni.”

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény is fontos rendelkezéseket tartalmaz a Nemzeti Fejlesztési Terv kidolgozásának folyamatára nézve. Előírja például a közfeladatot ellátó szervek és személyek kötelezettségét a közvélemény pontos és gyors tájékoztatására (19.§). Ugyanakkor ellentmondásosan definiálja a „közérdekű adat” fogalmát, mely ugyan elvileg kiterjed a közfeladatot ellátó szerv tevékenységére vonatkozó tervezési-végrehajtási ciklus valamennyi szakaszára, ám a 19/A szakasz szerint a „döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános”. Igaz, hogy az Alkotmánybíróság vonatkozó határozata alapján biztosítani kell ezen adatok esetében is „a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslati lehetőséget, melynek a formai kritériumok vizsgálatán túlmenően ki kell terjednie a nyilvánosságkorlátozás indokoltságának tartalmi vizsgálatára” (12/2004. (IV.7.) ABh)

1076/2004. (VII.22.) sz. Kormányhatározat rögzíti a nemzeti stratégiai anyag, az Európa Terv, és ennek részeként a Nemzeti Fejlesztési Terv elkészítésének menetét, határidejeit, felelőseit.

A Határozat 1.pontja szerint el kell készíteni azon alapidokumentumot, amelyek alapján a kormány meghatározza – egyebek között – a társadalmi-gazdasági egyeztetés rendjét. A Határozat 7. és 9. pontja értelmében a az Európa Terv kidolgozása során a tematikus stratégiák kidolgozásáért felelős szervek, valamint a régiós munkacsoportokat létrehozó szervek kötelesek gondoskodni a társadalmi – gazdasági partnerek bevonásáról. A Határozat 12.pontja alapján „a 2007. és 2013. közötti időszakra történő felkészülésről – a partnerség elvének megfelelően – a Nemzeti Fejlesztési Hivatal honlapján részletes közleményt kell közzétenni”.

A Kormány az e Határozatban feltüntetett határidőket egyelőre több ponton is késve, ill. nem teljesítette.

Ezen felül egyes, az Európai Unió által nyújtott pénzügyi támogatások felhasználásával kapcsolatos kormányrendeletekben (pl. 24/2003. (VIII. 15.) Korm. Rendelet a monitoring rendszerről) megtalálhatóak a szociális partnerek és a társadalmi szervezetek bevonásának szabályai, ám ezek a programoknak a megvalósulására, és nem a tervezésére, kialakítására vonatkozó rendeletek.

3. OFK és a II. NFT társadalmi egyeztetésének folyamata a CNNy tapasztalatai szerint (2004. december - 2005. május)

Ahogy a bevezetőben jeleztük, a jelentés nem vizsgálta a regionális, helyi szinten, illetve tematikus munkacsoportokban zajló egyeztetési folyamatokat. Az értékelés fókuszában az országos szinten zajló, a stratégiák egészére vonatkozó közösségi részvétel, konzultáció áll.

3.1. Tények és események – országos programok

2004. december 3.

A Magyar Soros Alapítvány „Civil részvétel és EU források – 2007-2013” címmel rendezett országos konferenciát azzal a kimondott céllal, hogy a résztvevő civil szervezetek tájékoztatást kapjanak a II. NFT társadalmi egyeztetési folyamatáról. Az erről szóló előadásból nyilvánvalóvá válik, hogy a tervezési folyamat, s ezzel együtt az egyeztetés is késésben van.

2005. január 10.

Többszáz résztvevővel konferenciát szerveznek az Országházban „*Gondolkodjunk együtt Magyarország jövőjéről!*” címmel. Az előadások a tartalmi kérdések mellett hangsúlyozzák a Kormány társadalmi egyeztetés melletti elkötelezettségét.³

2005. január 15.

Konferencia a társadalmi párbeszédéről a NIOK szervezésében. Dr. Arató Krisztina, az NFH által delegált szakértő előadásában elhangzik, hogy „a társadalmi egyeztetés menetrendjének kialakítása folyamatban van”.

3 „A kormány arra törekszik, hogy a legfontosabb fejlesztési kérdésekben egyetértés legyen. Ennek érdekében társadalmi egyeztetést tart a Nemzeti Fejlesztési Hivatal a politikai szakértőkkel, az államigazgatás regionális szereplőivel, a tudományos élet képviselőivel, a gazdasági, szakmai, a civil és egyéb társadalmi szervezetekkel.” <http://www.magyarország.hu/hirek/gazdasag/nfh20050110.html>

2005. január 17.

A munkacsoport alapítói először dr. Halm Tamással, az NFH társadalmi egyeztetésért felelős vezetőjével veszik fel a kapcsolatot, melyben a társadalmi egyeztetés tervezett menetéről érdeklődnek, de a levelére 30 napon belül érdemi válasz nem érkezik.⁴

2005. március 7.

A munkacsoport találkozásán vendég Lantos Gabriella, az NFH társadalmi egyeztetésével foglalkozó munkatársa. A találkozó során világossá válik, hogy a társadalmi egyeztetés felé nagy a várakozás, viszont még nincsenek lefektetve a feladat struktúrái az NFH-n belül, az egyeztetések ad-hoc módon történnek. A Hivatalnak sem elegendő kapacitása, sem a civil szervezetekről elegendő információja nincs a folyamat működtetésére – ezt jelzi az egyik olyan elképzelés, hogy a Gazdasági és Szociális Tanács bevonása révén „letudják” a társadalmi egyeztetést. Ezért a CNNy munkacsoport a maga részéről felajánlást tett arra, hogy írásban eljuttatja az NFH-hoz a társadalmi egyeztetés folyamatával kapcsolatos elvárásait és javaslatait, és hasonló anyagot kért a Hivaltaltól is.

2005. március 10.

A csoport nyílt levélben fordul az Országos Fejlesztéspolitikai Kabinethez, melynek vezetője Gyurcsány Ferenc miniszterelnök. A levélről szóló híradás megjelenik a Népszabadságban. A levélben a munkacsoport tagjai az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (OFK) nyílt, átlátható és széles körű társadalmi vitájának megindítására, valamint az ehhez kapcsolódó intézményrendszer mielőbbi létrehozására kéri a Kabinetet.

2005. április 8.

A CNNy munkacsoport elkészíti a *Társadalmi egyeztetés alapjai* c. szakértői anyagot, és eljuttatja az NFH munkatársai, illetve az EU koordinációért felelős miniszter, dr. Baráth Etele számára. Ebben nemzetközi tapasztalatokra alapozva lefekteti a nemzeti szintű stratégiai anyagok Társadalmi Egyeztetési Tervével kapcsolatos elképzeléseket, szükséges eszközöket.

2005. április 14.

A hivatalos válaszevél 2005. április 14-én érkezik meg dr. Baráth Etelétől a CNNy soros elnökéhez. Ebben a miniszter tájékoztatja a csoportot a dokumentumok tervezésének menetéről, illetve az azokhoz kapcsolódó partnerségi formákról, amelyek közül a kiemelt partneri körrel történő, a szaktárcáknál, illetve a regionális fejlesztési ügynökségeknél majdan folyó egyeztetésekre hívta fel a figyelmet. A beérkező vélemények feldolgozására a tervezői munkacsoportok nyújtanak terepet. A levél ígéretet tesz arra, hogy az egyeztetésre bocsátott dokumentumok mellett a beérkező partneri véleményeket is letölthetővé teszi az NFH honlapján.

2005. április 15.

Dr. Baráth Etele miniszter és dr. Halm Tamás, az NFH elnök-helyettese a NIOK által szervezett konferencián párbeszédet ígér a munkacsoport tagjainak, valamint kéri konstruktív javaslatukat. A konferencia résztvevőit tájékoztatják: a társadalmi egyeztetés tervezete rövidesen elkészül. Kéri, hogy a civil szervezetek is partnerként tekintsenek a

4 Választ sürgető e-mailünkre február 7-én érkezik az alábbi válasz: „Tisztelt Elnök Úr! (...) A II. Európa Terv (régijű szóhasználattal: a II. Nemzeti Fejlesztési Terv) természetesen a partnerségi elvemesszebb menő figyelembevételével készül. A január 10-i "nyitányon" elhangzottak szerint, a partnerséget jól strukturálva érvényesítenünk. Az egyes szakmai szervezetek a terv készítésére alakult munkacsoportokhoz kapcsolódva vehetnek részt ebben a munkában. Maga a Nemzeti Fejlesztési Hivatal az országos érdek-képviselési szervezetekkel és a gazdasági-szociális partnerekkel lesz kapcsolatban.

Tisztelettel javaslom, hogy az "Élhető környezet" munkacsoport vezetőjével, Nemes Csaba főosztályvezetővel (KvVM) legyen szíves felvenni a kapcsolatot, és vele beszéljék meg az együttműködés formáját. A velük folytatott kooperáció eredményei feltétlenül beépülnek a II. Nemzeti Fejlesztési Tervbe! Tisztelettel üdvözlö: Dr. Halm Tamás, elnökhelyettes, Nemzeti Fejlesztési Hivatal”

Kormányra. A munkacsoport anyagát értékesnek, de kevésbé konkrétan tartják, és hiányolják belőle a civil oldal felajánlásait. Emellett érzékeltetik, hogy túlzottnak tartják a munkacsoport aggályait.

2005. április 19.

Pár nappal a konferencia után a munkacsoport soros elnöke levelet küld dr. Halm Tamásnak, melyben segítséget ajánl fel a társadalmi egyeztetés megtervezésében, az eszközök kiválasztásában, és ennek pontosítására egy találkozót kezdeményez. A levélre semmilyen válasz, reakció nem érkezik az NFH-ból.

2005. április 21.

A Kormány fejlesztéspolitikai kabinetje elfogadja az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptiót, melynek szövegét a jelentés szerkesztésének befejezéséig nem hoznak nyilvánosságra.

2005. május 10.

Dr. Halm Tamás találkozóra hívja a CNNy néhány tagját, valamint a GSZT civil oldalának tagjait. Megerősíti, hogy a munkacsoport *Társadalmi egyeztetés alapjai* c. dokumentumát a Hivatal saját egyeztetési tervének kiindulópontjaként kezeli, azonban az NFH-nál elkészült társadalmi egyeztetési tervet továbbra sem bocsátja rendelkezésre. Dr. Halm Tamás konkrét javaslatokat várna a civil szervezetektől. Egyértelművé válik az is, hogy az OFK-t a Kormány általi elfogadást követően, de még az Országgyűlés elé való betérjesztés (tervezett időpont: 2005 július 4.) közötti időszakban bocsátják társadalmi vitára.

2005. május 18.

Erre a napra ígéri dr. Halm Tamás, NFH elnökhelyettes a társadalmi egyeztetésről szóló terv elkészültét. Az anyag, a vállalást tevő által megszabott határidőre (többszöri kérés ellenére) nem készül el, és a késés indokáról sem érkezik tájékoztatás.

3.2. Elemzés és értékelés

3.2.1. Általános észrevételek

Az alábbiakban a *Társadalmi egyeztetés alapjai* c. dokumentumban megfogalmazott általános elvek (dőlt betűvel szedve) mentén tekintjük át az OFK és a II. NFT társadalmi egyeztetésével kapcsolatos eddigi történéseket és az adott elvnek való megfelelést.

Strukturáltság elve

A kormány az NFT kidolgozása előtt nyilvánosságra hozza a terv kidolgozásának folyamatát, menetrendjét és felelőseit, valamint tervet készít az egyeztetési eljárásról, amelyet megvitát a civil szervezetekkel. A terv meghatározza a részvétel célját, célcsoportjait, ütemtervét, az információ elérhetőségének lehetőségeit, valamint a civil oldalról érkező észrevételek figyelembevételének, beépítésének módját, kereteit.

Megvalósulás: A társadalmi egyeztetés tervei, legalább hetekre lebontott menetrendje még mindig nem kerültek nyilvánosságra, annak ellenére, hogy az NFH (állítása szerint) készített ilyen tervet. Így a társadalmi partnerek nem tudnak felkészülni, erőforrásait megszervezni az egyeztetésre.

Pozitívan értékelhető az az előrelátás, amellyel a 1076/2004. Kormányhatározat már 2004. júliusában rögzítette az országos stratégiai anyagok (Európa Terv) kidolgozásának menetrendjét és felelőseit. Ezzel kapcsolatban viszont megállapítható, hogy a tervezési folyamat több hónapos csúszásban van.

A II. NFT társadalmi vitájának dr. Baráth Etele februári nyilatkozata⁵ alapján áprilisban meg kellett volna indulnia. A II. NFT tervezete azóta sem került nyilvánosságra, a terv készültségi állapotáról nincs nyilvános információ.

5 <http://www.magyarorszag.hu/hirek/eu/barath20050217.html>

Részvételi elv

Az NFT kidolgozása, az arról való egyeztetés részvételi alapú, azaz a civil szervezetek az eljárás teljes ideje alatt partnerként vesznek részt a folyamatban. Szerepük nem korlátozódik pusztán az elkészült anyagok véleményezésére, hanem lehetőségük van résztvenni a célok és prioritások meghatározásában és az alternatívák szelekciójában is.

Megvalósulás: Az NFH és a Kormány más képviselői is gyakran hangoztatják a „partnerség” elvét. Ez a nyilvánosságra került anyagokban is visszatérő fogalom. A gyakorlatban azonban a partnerség alatt jobb esetben a konzultációt, vagy jellemzően a véleményeztetést értik. A részvétel elve, a **partnerség** a célok és prioritások meghatározásában történő aktív bekapcsolódást jelentené; azt, hogy a civil szervezetek az alternatívák mérlegelésénél is jelen lehetnek. Az tervezési folyamat első, stratégiai jelentőségű dokumentuma, az OFK tervezése már gyakorlatilag befejeződött, a Kormány fejlesztéspolitikai kabinetjének döntését követő társadalmi egyeztetés feltételezhető hatása az anyagra erősen korlátozott.

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepciót a Kormány fejlesztéspolitikai kabinetje gyakorlatilag társadalmi egyeztetés nélkül fogadta el.

Folyamatosság elve

Az NFT tervezése során a civil szervezetekkel való kapcsolat folyamatos, a szervezetek részvétele nem kampányszerű, a társadalmi egyeztetés tervét követi.

Megvalósulás:

Mivel a társadalmi egyeztetés forgatókönyve és tényei – az elmúlt fél évben tett folyamatos próbálkozások ellenére – nem elérhetőek, nehéz lenne arról jelentést adni, hogy folyamatosan vannak-e konzultációk. A „stratégiai nyáláb” munkacsoportok egy részének munkáját ismerve azt feltételezhetjük, hogy (legalábbis a tervező csoportok többségénél) az ülések nem rendszeresek.⁶ A tájékoztatási feladatokat illetően az viszont bizonyossággal megállapítható, hogy nincs folyamatosság, csak kampányszerű informálás.

Nyitottság, nyilvánosság elve

Az NFT kidolgozásával kapcsolatos információk relevánsak és elérhetőek (pl. NFH honlap), azok biztosítása folyamatos. Az egyeztetési folyamat nyitott, abba folyamatosan kapcsolódhatnak be az érdeklődő civil szervezetek.

Megvalósulás:

A tervezéssel kapcsolatos információk egy része elérhető a honlapokon keresztül, de fontos dokumentumok hiányoznak, mint például a Kormány által elfogadott OFK.⁷

Átláthatóság, befolyásolhatóság elve

Az NFT kidolgozása során érvényesül az átláthatóság és befolyásolhatóság elve, azaz a terv elkészítésének folyamata, felelősei a kezdetektől ismertek, a tervezési folyamat ütemezése reális, tartható, az inputok összegyűjtésére, a dokumentumok véleményezésére megfelelő határidők állnak rendelkezésre.

Megvalósulás: Az elmúlt fél évben folyó tervezés talán legnagyobb deficitje az átláthatóság területén tapasztalható. Egyrészt a partnerekkel már folynak konzultációk, de az egyeztetések többségéről nincsenek sem előzetesen elérhető információk, sem utólag beszámoló. Nincs információ arról, hogyan kerültek kiválasztásra a szűk körű konzultációk partnerei. Nem ismertek a tervezésért személyesen felelős emberek vagy osztályok és azok elérhetőségei. A fejlesztés egészéért és egyes részeiért felelős minisztériumok neve megismerhető, de a legtöbb bizottság üléseiről, tevékenységéről nincs nyilvánosan elérhető releváns információ.

6 Részleteket ld. alább a **Partnerség** értékelésénél.

7 A honlapok értékelését ld. részletesebben a **Tájékoztatási feladatok** értékelésénél.

Visszacsatolás, értékelés elve

Az NFT véglegesítése után a kormányzat jelentést ad arról, hogy hogyan zajlott le a társadalmi egyeztetés folyamata, hogyan történt a civil szervezetek bevonása a tervezési folyamatba, és hogyan építették be a különböző véleményeket az NFT-be.

Megvalósulás: A 2004-2006-os NFT társadalmi egyeztetéséről jelentés készült, amely nyilvános, az NFH honlapjáról letölthető.

3.2.2. A Társadalmi Egyeztetési Terv rendszere és eszközei

A társadalmi részvétel rendszere a nemzetközi jog és a társadalmi egyeztetés gyakorlata alapján öt alkotóelemből áll, melyek az információhoz való hozzáférés, az aktív tájékoztatás, a széleskörű társadalmi konzultáció, a társadalmi részvétel a tervezési folyamatban és ötödikként a tervezési folyamat értékelése a társadalmi részvétel szemszögéből. Az öt alkotóelem kiegészíti egymást, és együttesen összefüggő, integrált rendszert alkotnak. Ahhoz, hogy a társadalmi részvétel eredményes legyen, nem csupán egyes elemeket, hanem a rendszer valamennyi alkotórészét alkalmazni kell.

Az első két alkotóelemhez azok az eszközök tartoznak, amelyek az információ közlését szolgálják – tehát egyirányú kommunikációt, tájékoztatást jelentenek. Ezen belül a szakirodalom megkülönbözteti első alkotóelemként a megkeresés esetén szolgáltatott információközlést (passzív) és másodikként az önkéntes információszolgáltatást (aktív).

A harmadik alkotóelemhez azok az eszközök sorolhatóak, amelyek kétirányú információ-áramlást jelentenek. Ezek a konzultációt szolgáló eszközök: a kiküldött, aktívan szolgáltatott információ kapcsán visszajelzést kér és kap a tervező. A kapott visszajelzéseket esetleg még összefoglalva, azokra reagálva visszacsatolás is történik.

A negyedik alkotóelemhez tartozó eszközök a részvétel, a partnerség elvét szolgálva a döntés-előkészítés folyamatába (és nem csak részeredményeibe) vonják be a lakosságot. A gyakorlatban ez interakciót jelent, vagyis a tervezés menetrendjét, a módszereit és a megválaszolható kérdéseket nem a kormányzat határozza meg, hanem a viták és együttes döntések.

1) PASSZÍV TÁJÉKOZTATÁS

Írásos megkeresés: A CNNy leveleire a Hivataltól az államigazgatási eljárásban megjelölt 30 napos határidőn belül nem érkezett (március 10-i levél), illetve egyáltalán nem érkezett válasz (április 19-i levél). Első (január 17-i) levelünkre pedig sürgetésünk nyomán érkezett visszajelzés, amelyben a feltett kérdésre nem kaptunk választ.

Zöld szám: Az NFH zöld száma, melyet a honlapon is hirdet, már más funkciót lát el, ott a II. NFT-ről nem tudnak tájékoztatást adni.

Központi telefon: Az NFH központi számát tárcsázva géphang válaszol: „Jó napot, ÁPV Rt.” köszöntéssel. Ennek nyomán valószínűleg sokan leteszik a telefont. A telefonkezelő szintén ugyanígy köszönti a telefonálót.

Kommunikációs iroda: Az iroda munkatársai készségesen válaszolnak a lakossági megkeresésre, de a társadalmi egyeztetés eseményeiről nem tájékozottak.

2) AKTÍV TÁJÉKOZTATÁS

Internet oldalak: Az NFH honlapja (www.nfh.hu) a vizsgált időszakban nem tartalmazott arra vonatkozó információt, hogy hogyan készítik (készítették) elő az OFK-t. Az időközben elin-

dult, május óta nyilvánosan is elérhető Fejlesztéspolitikai Portál (fejlesztéspolitika.gov.hu) nincs az NFH honlapján meghirdetve, Fóruma nem működik, Eseménynaptára gyakorlatilag üres. A fejlesztéspolitika.gov.hu oldalon található dokumentumtár jól strukturált, azon keresztül sok háttéranyag és elemzés érhető el.

Egyéb tájékoztatási eszközök, pl. elektronikus illetve nyomtatott hírlevelek alkalmazásáról nincs tudomásunk.

Az OFK elérhetősége: A kormány fejlesztéspolitikai kabinetje által elfogadott stratégiai dokumentum szövege sem az NFH, sem a fejlesztéspolitika.gov.hu oldalon nem érhető el.

Bevezető konferencia: Az NFH 2005. januári konferenciája sikeres volt. Egyetlen kritika érheti csak: az esemény nem volt nyilvánosan meghirdetve, csak a meghívottak vehettek részt rajta.

Médián keresztül adott tájékoztatás: A sajtóban megjelent hírek fókuszában a tervezés nyomán megszerezhető uniós források, lehívható támogatások összege és a nagy projektek álltak. A partnerségre többször is hivatkoznak. Nem esik szó viszont arról, honnan érhető el további információ, konkrétan hogyan kapcsolódhat be bárki a konzultációba.

3) KONZULTÁCIÓ

Internetes fórumok: Pozitívan értékelhető dr. Baráth Etele internetes fogadóórája (magyarorszag.hu). A hozzászólás lehetőségének szempontjából viszont túlzott a magyarorszag.hu ügyfélkapuján keresztüli akkreditáció, bár e-mailben és telefonon is lehet kérdést feltenni, de a gyakorlatban az interaktivitás így elvész. Az NFH honlapján és a Fejlesztéspolitikai Portálon működő fórumok csak technikai értelemben működnek, bár a regisztrációval itt is akadnak még problémák. E rendszerek előnyeként elmondható, hogy az NFH honlapján szükséges regisztráció lehetőséget ad (majd ha működni is fog) szervezetként való regisztrációra is, míg a Fejlesztéspolitikai Portál fórumán közvetlenül küldhető válasz minden egyes hozzászólásra, így jól strukturálható a vita.

Nyilvános vita: Nagyon hiányzott az OFK Kormány fejlesztéspolitikai kabinetje által történő elfogadását megelőzően egy olyan nyilvános vita megrendezése, ahol a tervezés főbb felelősei közvetlenül találkozhattak volna a lakosság ill. a civil szervezetek véleményével.

Folyamatos konzultáció a stratégia-alkotás kezdetétől fogva: A lezajlott konzultációk egy részéről – sem a konzultáció tényéről, sem a tartalmáról – a nyilvánosság nem értesült. A nyilvánosság számára ismert konzultációk kampányszerűek voltak, semmiképp sem folyamatosak, és egy szűk, meghívotti kör számára szóltak.

4) PARTNERSÉG, RÉSZVÉTEL

Partnerség elve – civilek a tervezői munkacsoportokban: A tervező hatóságok kedvelt fogalma a „partnerség”. Ennek a jelentését azonban szinte mindig összemoszák a „konzultáció” elvével. Valódi partnerségről, sajnos, azokban a munkacsoportokban sem lehet mindig beszélni, ahol civil szervezetek is részt vesznek. Itt problémaként észleljük, hogy a tervezői munkacsoportok meglehetősen ritkán üléseznek. További probléma, hogy a résztvevők nagy száma, illetve az ülések korlátos időkerete miatt az érdekcsoportok véleményei nem artikulálódhatnak kellőképpen. Hiányosságként érzékeljük, hogy a felvetett észrevételek véleményezése írásban nem történik meg, nem világos mely érvünket miért fogadták, vagy nem fogadták el.

Partnerségi szerződések

Az NFH több (főleg munkaadói) szakmai szervezettel kötött már partnerségi szerződést az előző NFT tervezési időszakában. A szerződések nyilvánosan elérhetőek az NFH honlapján keresztül. A partnerekkel való együttműködés gyakorlatáról viszont nincsenek információk.

INTERNET OLDALAK ÁTTEKINTÉSE

Kormányzati honlapok	Esemény-naptár	Fórum	Dokumentumtár	Tervezők elérhetőségei	hírlevél
Magyarország.hu A kormányzati portál	Nincs, csak hírek	Online fogadóórák a párbeszéd szekcióban ⁸	Van, de más jellegű tartalommal	Intézménykereső található a közigazgatás szekcióban ⁹	Nincs
www.nfh.hu Nemzeti Fejlesztési Hivatal	A hét eseménye	Stratégiai célok szerint ¹⁰ (üres)	Kiadványok ¹¹ és az FKTB ¹² néhány háttéranyaga letölthető	1-1 telefon és fax-szám, egy kék szám és 1 mail-cím ¹³	Nincs
www.mtrfh.hu Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal	Van (üres)	Átírányít a kormányzati portál fórumára	Az OTT ülések jegyzőkönyvei ¹⁴ és néhány háttéranyaga ¹⁵ letölthető	Szervezeti ábra ¹⁶ az egyes osztályok tevékenységével és elérhetőségével ¹⁷	Nincs
fejlesztéspolitika.gov.hu Fejlesztéspolitikai portál	Van (üres)	Van (üres)	Van	Hasznos linkek	Fórumban új hozzászólásról értesítés kérhető

Forrás: www.fenntarthato.hu

8 <http://www.magyarorszag.hu/parbeszed>

9 <http://www.magyarorszag.hu/kozigazgatás>

10 <http://www.nfh.gov.hu/xindex2.htm>

11 <http://www.nfh.hu/xindex2.htm>

12 <http://www.nfh.hu/xindex2.htm>

13 <http://www.nfh.gov.hu/xindex2.htm>

14 http://www.mtrfh.hu/hivatal_ott.php

15 <http://www.mtrfh.hu/dokumentumtar.php>

16 http://www.mtrfh.hu/hivatal_szervezet.php

17 <http://www.mtrfh.hu/kapcsolat.php>

4. Javaslatok a tervezés nyilvánosságának fejlesztésére

ÁLTALÁNOS JAVASLATOK

A CNNy javaslatait összegezte a *Társadalmi egyeztetés alapjai* c. szakértői anyag, mely a stratégiai anyagok mindegyikére külön-külön is értelmezhető. Áttekinti a társadalmi egyeztetés célját, szükségességét, alapelveit, elemzi a Társadalmi Egyeztetési Terv megvalósításának feltételeit, rendszerét és eszközeit, valamint javaslatot tesz a társadalmi egyeztetés partnereinek kiválasztására is.

A munkacsoport tanulmányban kifejtett véleményének kiindulópontja az volt, hogy a kormányzat túlságosan szűkre szabott keretek között képzelet el a társadalmi egyeztetést: a rendelkezésre álló anyagok szerint a közvélemény általános igényű tájékoztatása mellett lényegileg csak az elkészült dokumentumok véleményezését és a kiválasztott gazdasági-társadalmi szervezetek inputját irányozza elő. Ezzel a civil szervezetek nem érhetnek egyet, hiszen valódi társadalmi egyeztetésről csak akkor beszélhetünk, ha a nem kormányzati, civil szervezetek résztvevő-alakító módon kapcsolódnak a tervezési folyamatba annak minden egyes állomásán. A széles körű, részvételi elven alapuló társadalmi egyeztetés ugyanis rendkívül fontos, hiszen segít abban, hogy a társadalom és a gazdaság legkülönbözőbb rétegeiben felhalmozódott tudás beépülhessen a dokumentumokba, és a tervezők által egyébként nem felderíthető sajátos igényekre is válaszok szülessenek. A partnerség elvének betartása - a felhalmozódott tudás beépítése és a sajátos igények felderítése mellett - az NFT majdani társadalmi elfogadottságát, és így végrehajthatóságát is nagyban növelné.

A munkacsoport véleménye szerint az NFT tervezése során a legkülönbözőbb csoportok partneri részvételével zajló, kiterjedt társadalmi párbeszédre van szükség. A sikeres társadalmi egyeztetés az alábbi alapelvek mentén valósítható meg: strukturáltság, részvételi elv, folyamatosság, nyitottság, nyilvánosság, átláthatóság, befolyásolhatóság, visszacsatolás és független értékelés.

A társadalmi egyeztetés folyamata a civil munkacsoport szerint a fenti elvek megvalósítását jelenti, azaz azt, hogy a különböző gazdasági-társadalmi csoportok - köztük a nem-kormányzati, civil szervezetek - számára nyitott, átlátható és befolyásolható a tervezési folyamat, a társadalmi egyeztetés pedig előre lefektetett elvek, az ún. Társadalmi Egyeztetési Terv alapján folyamatosan történik.

A JELENLEGI GYAKORLATHOZ KAPCSOLÓDÓ JAVASLATOK

A Nemzeti Fejlesztési Terv (2007-2013) társadalmi egyeztetésének forgatókönyvét azonnal nyilvánosságra kell hozni

A nemzeti stratégiai referenciakeretet (ahogy mi megszoktuk: a Nemzeti Fejlesztési Tervet) 2005. végén, legkésőbb 2006. elején be kell nyújtani Brüsszelbe. A tervek egyeztetése a társadalom széles rétegeivel időigényes feladat, ezért azt már időszerű lenne megkezdeni. Az OFK-val kapcsolatos konzultációk késve ugyan, de remélhetően júniusban elindulnak. Eközben a II. NFT tervezése is zajlik már, és ebben a folyamatban még van esély a partnerség megvalósítására. A szakmai és társadalmi szervezeteknek időben meg kell kezdeni a felkészülést a konzultációkra, hogy erőforrásaikat és belső egyeztetéseiket előkészítsék.

NFH honlap és fejlesztéspolitika.gov.hu ismertségének növelése

A kifejezetten fejlesztéspolitikával foglalkozó honlap leválasztása az NFH honlapjáról min-

denképp üdvözlendő. Fontos viszont, hogy az NFH honlapjáról jól látható helyen elhelyezett közvetlen kapcsolódás (link, banner) mutasson oda.

A fejlesztéspolitika.gov.hu honlapot, és különösen a Fórumot, az NFH honlap Fórumait széles körben meg kellene hirdetni, hogy tudjanak róla az érintettek.

NFH honlap és fejlesztéspolitika.gov.hu frissítése, hírlevél

A honlap tartalmát releváns információkkal kellene megtölteni: elérhetővé tenni a Kormány döntése után bizonyosan nyilvános, előterjesztésre szánt OFK szövegét, az eseménynaptárban feltüntetni a regionális szinten vagy nyalábokhoz kötött zajló eseményeket – mint pl. a hírek között megjelenő logisztikai témájú konferenciák időpontjait. Fontos lenne az eseménynaptárban feltüntetni az egyes dokumentumokhoz kapcsolódóan a véleményezési határidőket, hogy fel tudjanak készülni az érintettek a részvételre. Továbbá összegyűjtve megjeleníteni a nyalábok szerinti munkacsoportok elérhetőségét és a munkájukért felelős (vagy az NFH-ban velük kapcsolatot tartó munkatárs) elérhetőségét.

Elérhetővé kell tenni a mostani tervezés összes háttéranyagát, hogy a konzultációban részt vevő partnerek rendelkezzenek ugyanazzal a háttér-információval, mint a tervezők.

A honlap friss híreiről, újonnan felkerülő anyagairól értesítő elektronikus hírlevelet kellene elindítani. A hírlevélre feliratkozás, a hozzászólás feltételeként az egyszerű regisztráció (név, email-cím megadása) előírása célszerű, mivel így a véleményező közvetlenül is választ kaphat javaslatára, illetve csatlakozhatnak hozzá más hozzászólók is, ugyanakkor nem riasztja el őket a véleménynyilvánítástól a bonyolult procedúra.

Telefonos szolgáltatás

Az NFH zöld számának (a honlapról történő) eltávolítása vagy újraindítása. A központi telefonszám fogadásának gyakorlatán változtatni kellene.

A kommunikációs osztály naprakész tájékoztatását a II. NFT fejleményeiről szükséges lenne megoldani.

Hivatali válaszidők betartása

A Hivatal megkereső magánszemélyek, szervezetek számára a mielőbbi, de legfeljebb az államigazgatási eljárásban megjelölt 30 napon válaszadást garantálni kell. Ilyen intenzív tervezési időszakban erre feltétlenül szükség van, fel kell készülni a tervezés előrehaladtával egyre növekvő érdeklődésre.

Intenzívebb és tartalmasabb médiakampány

A tervezést koordináló Hivatal és Miniszter rendszeresebben tájékoztassa a közvéleményt a tervezés állapotáról, a részeredményekről (ne csak az összegekről, nagyprojektekről). A tájékoztatás része legyen a konzultációkra történő felhívás mellett annak módjainak ismertetése, pl. a honlapok, konferenciák, műhelybeszélgetések beharangozása.

Konszenzus konferencia

A *konszenzus konferencia* egyelőre kevésbé ismert részvételi forma Magyarországon. Ezt pedig jó sikerrel lehetne alkalmazni az NFH tervezésének első szakaszában.

Dánia: Dán műszaki konszenzus konferenciák testülete

Az 1980-as évek közepén a dán műszaki testület fejlesztette ki ezt a módszert, amellyel az állampolgárok számára lehetővé válik a tájékozódás a műszaki és komplex témákban. Azóta legalább 20 konszenzus konferenciát szerveztek. Kb. 16 találomra kiválasztott laikust hívtak meg egy négy napos, előre kiválasztott témában tartott találkozóra. Először szakértők és a tisztségviselők nézeteit hallgatták meg, aztán egymás között megvitatták a hallottakat. A kon-

ferencia utolsó napján előadták egymással egyeztetett, „konszenzusos” nézőpontjukat. (<http://www.tekno.dk/engelsk/methods/index.htm>)

Forrás: Vanja Skoric: Állampolgári részvétel kutatás (ICNL) – in *Ismerd, értsd, hogy cselekedhess* (2005), Nonprofit Szektor Analízis, EMLA, Budapest (www.nosza.hu)

Beszámolók a szűkebb körű találkozókról

A tervezés átláthatóságát nagyban növelné, ha minden, a tervezéshez kapcsolódó információ elérhető lenne, a zártkörű (nem a nyilvánosság, hanem szűk szakmai vagy érdekképviselői kör számára rendezett) találkozók emlékeztetői nyilvánosak lennének.

Civilek a tervezői munkacsoportokban

Elsőként: legyen általános eljárásrend arra, hogy a civil szervezetek kerüljenek be a munkacsoportokba, arra is, hogyan, milyen kritériumok szerint történjék meg a felvételük. Mindez az információ legyen nyilvánosan elérhető.

A már működő munkacsoportok esetében legyen legalább negyedévente ülés. Minimumként javasolható az ülések szervezettebb lebonyolítása, dokumentálása. További javaslat kisebb al-munkacsoportok létrehozása, vagy a véleményezés magasabb fokú számítástechnikai támogatása (pl. Interneten keresztül véleményezhető anyagok) Ezt a Fejlesztéspolitikai Portál lehetővé tenné, de nincs kihasználva.

Mellékletek listája

1.CNNy címlista

2.EU és nemzetközi dokumentumok

3.1076/2004. (VII.22.) sz. Kormányhatározat

4.*A társadalmi egyeztetés alapjai* – A CNNy ajánlása

5.Tervezési munkacsoportok listája, civil képviselőkkel

6.Levelek, sajtóközlemény,

7.A II. NFT tervezésének egyszerűsített folyamatábrája

1. melléklet

„Civilek az NFT Nyilvánosságáért” taglista és elérhetőségek			
Postacím: 1011 Budapest, Corvin tér 8. Fax: 1/225-6013			
E-mail: egyeztetes@nonprofit.hu			
Szervezet neve:	Képviselő:	E-mail cím:	Telefonszám:
Független Ökológiai Központ	Kovács Bence	kobe@foek.hu	(1) 368-6229
Közösségfejlesztők Egyesülete	Kovács Edit	kedit@kkapcsolat.hu	
Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Szövetség	Hajtman Ágnes	hajtmanagi@levego.hu	(1) 411 05 09 (1) 411 05 10
Magyar Szegénységellenes Hálózat	Dandé István	civil@ddrfk.hu	(72) 514 100
Magyar Természetvédők Szövetsége	Farkas István Dönsz Teodóra	ifarkas@mtvsz.hu ddori@mtvsz.hu	216-7297, 20-444-9779
Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány (NIOK)	Porkoláb Anikó Gerencsér Balázs	a.porkolab@niok.hu b.gerencser@niok.hu	(1) 315-3151
Nonprofit Szektor Analízis Program	Márkus Eszter	eszter@emla.hu	(1) 413-0298
Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége	Dr. Bényei Andrásné Tükör Nóra	nonprofit@chello.hu	(1) 270-0414
Ökotárs Alapítvány	Móra Vera	move@okotars.hu	(1)411-3510
Önkéntes Központ Alapítvány	F. Tóth András	ftoth.andras@onkentes.hu	(1) 225-0710
Szolidaritás Ifjúsági Alternatíva	Horváth Richárd	szolidaritasinfo@freemail.hu	
Szövetség a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért	Giczey Péter	giczeyp@axelero.hu	20/9462-604
Térfél Alapítvány a Regionális Együttműködésért	Benedek László Gimesi Judit	celodin@axelero.hu jgimesi@easyweb.hu	(1) 355-5394 30-966-1517 30-908-5903
Szociális Szakmai Szövetség	Márton Izabella	3sz@intervare.hu	(1) 216 2867

2. melléklet

A TANÁCS 1999. június 21-i 1260/1999/EK RENDELETE¹ a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról

8. cikk

Kiegészítő jelleg és partnerség

(1) A Közösség intézkedései kiegészítik a megfelelő nemzeti lépéseket, illetve hozzájárulnak azokhoz. A szóban forgó intézkedések kidolgozása a Bizottság és a tagállam közötti szoros konzultatív kapcsolat (a továbbiakban: partnerség) keretében történik, a tagállam által a nemzeti szabályozásnak és a fennálló gyakorlatnak megfelelően kijelölt hatóságok és szervek, nevezetesen a következők, bevonásával:

- a regionális és helyi hatóságok, valamint egyéb, hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóságok,
- a gazdasági és szociális partnerek,
- bármely egyéb megfelelő illetékes szerv.

A partnerség az első albekezdésben meghatározott egyes partnerek megfelelő intézményi, jogi és pénzügyi hatásköreinek teljes tiszteletben tartása mellett működik.

A nemzeti, regionális, helyi vagy más szintet legmegfelelőbbben képviselő partnerek kijelölése során a tagállam valamennyi érintett szerv bevonásával széles körű és hatékony társulást hoz létre, a nemzeti szabályozással és gyakorlattal összhangban, figyelembe véve a nemek közötti egyenlőség előmozdításának, valamint a fenntartható fejlődésnek a környezet védelmére és minőségének javítására vonatkozó követelmények összehangolása révén történő elősegítésének szükségességét.

Valamennyi kijelölt fél (a továbbiakban: partnerek) egy közös célra törekszik.

(2) A partnerség kiterjed a támogatás előkészítésére, finanszírozására, monitoringjára és értékelésére. A tagállamok biztosítják a megfelelő partnerek társulását a programozás különböző szakaszaiban, figyelembe véve az egyes szakaszokra vonatkozóan rögzített határidőt.

(3) A szubszidiaritás elvét alkalmazva a támogatás végrehajtása a tagállamok feladata, az egyes tagállamok egyedi rendelkezéseivel összhangban lévő megfelelő területi szinten, és a Bizottságra ruházott hatásköröknek, különösen az Európai Közösségek főkölségvetése végrehajtásának sérelme nélkül.

(4) A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal annak érdekében, hogy a közösségi alapok felhasználására a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveivel összhangban kerüljön sor.

(5) A Bizottság a Közösség strukturális politikájáról évente konzultál a szociális partnereket képviselő európai szintű szervezetekkel.

¹ Forrás: www.nfh.hu - 1999.06.26. Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja L 161. szám

2. melléklet

Brüsszel, 2004.7.14.
COM(2004)492 végleges
2004/0163(AVC)

Javaslat¹

A TANÁCS RENDELETE

az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról

(a Bizottság előterjesztése)
{SEC(2004)924}

10. cikk

Együttműködés

1. Az alapokból nyújtott támogatásról a Bizottság határozza meg a Bizottság és a tagállam közötti a szoros partneri viszony, a továbbiakban: partnerség, keretében. A tagállam az érvényben lévő nemzeti szabályozásokkal és gyakorlatokkal összhangban partnerséget alakít ki az általa kijelölt hatóságokkal vagy szervezetekkel, azaz:
 - a) az illetékes regionális, helyi, városi vagy más hatóságokkal;
 - b) a gazdasági és társadalmi partnerekkel;
 - c) minden egyéb megfelelő szervezettel, amely a civil társadalmat, a környezetvédelmi partnereket, a nem kormányzati szervezeteket, illetve azokat a szervezeteket képviseli, amelyek felelősek a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdításáért.

Minden tagállam nemzeti, regionális és helyi szinten, illetve a gazdasági, a társadalmi és egyéb szférákban, kijelöli legrepresentatívabb partnereit, a továbbiakban: a partnerek. A tagállam biztosítja valamennyi megfelelő szerv átfogó és hatékony közreműködését, a nemzeti szabályozással és gyakorlattal összhangban, figyelembe véve a nők és férfiak közötti egyenlőség és a fenntartható fejlődés – utóbbinak a környezet védelmére és javításra vonatkozó követelmények integrációja által történő – támogatásának szükségességét.

2. Az együttműködést a megfelelő intézményi és pénzügyi joghatósággal, illetve jogi hatáskörrel összhangban kell folytatni minden partnerscsoportban.

Az együttműködés érinti a nemzeti stratégiai referenciakeret kidolgozását és felügyeletét, illetve az operatív programok kidolgozását, végrehajtását, felügyeletét és értékelését. A tagállamok bevonnak minden megfelelő partnert, különösen a régiókat, a különböző programozási szakaszokba az egyes szakaszok tekintetében megállapított határidőn belül.

3. A Bizottság minden évben európai szinten konzultál a társadalmi partnereket képviselő szervezetekkel az alapokból nyújtott támogatásról.

1 Forrás: [http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/general/com\(2004\)492final_hu.pdf](http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/general/com(2004)492final_hu.pdf)

3. melléklet

1076/2004. (VII. 22.) Korm. határozat

az Európa Terv (2007-2013.) kidolgozásának tartalmi és szervezeti kereteiről

A Kormány kiemelt feladatnak tekinti az Európai Unió kohéziós politikájára, a 2007. és 2013. közötti időszakban Magyarország számára elérhető támogatások fogadására történő felkészülést, ezért a szükséges tervdokumentumok elkészítése érdekében a következő feladatok végrehajtását rendeli el:

1. El kell készíteni a tervezést megalapozó kiinduló feltételezéseket tartalmazó dokumentumot, amelynek alapján a Kormány meghatározza
 - a fejlesztéspolitikai prioritásokat,
 - intézkedési tervét,
 - a kiemelt fejlesztések, beruházások körét,
 - a társadalmi-gazdasági egyeztetés rendjét.

Felelős: az európai integrációs ügyek koordinációjáért felelős tárca nélküli miniszter
Határidő: 2004. szeptember 30.

2. Közép- és hosszú távú pénzügyi előrejelzést kell készíteni a dokumentum megalapozása érdekében.

Felelős: pénzügyminiszter
gazdasági és közlekedési miniszter
az európai integrációs ügyek koordinációjáért felelős tárca nélküli miniszter
Határidő: 2004. szeptember 10.

3. El kell készíteni az ország hosszú távú fejlesztési koncepcióját, amelyet a Kormány megvitatásra az Országgyűlés elé terjeszt.

Felelős: az európai integrációs ügyek koordinációjáért felelős tárca nélküli miniszter, az érintett miniszterekkel együttműködve
Határidő: a Kormány elé terjesztésre:
2005. február 15.
az Országgyűlés elé terjesztésre:
2005. március 31.

4. El kell készíteni az Európai Unió szabályai szerinti országstratégiát.

Felelős: a tervezés koordinálásáért: az európai integrációs ügyek koordinációjáért felelős tárca nélküli miniszter
a dokumentumok kialakításáért: az érintett miniszterek
Határidő: az első olvasatra:
2005. szeptember 30.
a második olvasatra:
2005. december 31.

5. Az EU kohéziós stratégiájával összhangban a tervezési munka középpontjában négy fő célkitűzésnek kell állnia:

- társadalmi és gazdasági kohézió, összetartó társadalom, illetve
- a tudásvezérelt és megújuló társadalom kialakítása,
- a versenyképes gazdaság, és
- a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása.

6. A Kormány egyetért azzal, hogy

a) az ágazati elkülönültség oldására tematikus munkacsoportokban kell folynia a tervezőmunkának;

4. melléklet

A társadalmi egyeztetés alapjai a nemzeti stratégiai anyagok kidolgozásának folyamatában

ÖSSZEFOGLALÓ

A mellékelt dokumentumot a 2007-2013-as Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetését figyelemmel kísérő, 15 jelentős országos szakmai civil szervezetből álló munkacsoport tagjai állították össze. A civil munkacsoport célja az, hogy nyomon kövesse és elemezze a társadalmi egyeztetés folyamatát, valamint hogy a Nemzeti Fejlesztési Hivatal és az előkészítő intézmények számára a konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatot dolgozzon ki. A mellékelt dokumentum javaslatai a készülő stratégiai anyagok - *Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió*, *II. Nemzeti Fejlesztési Terv* (újabbán Stratégiai Referenciakeret) és *Operatív Programok* - mindegyikére külön-külön is értelmezendők. A dokumentum áttekinti a társadalmi egyeztetés célját, szükségességét, alapelveit, elemzi a Társadalmi Egyeztetési Terv megvalósításának feltételeit, rendszerét és eszközeit, valamint javaslatot tesz a társadalmi egyeztetés partnereinek kiválasztására is.

A munkacsoport kiindulópontja az volt, hogy a kormányzat túlságosan szűkre szabott keretek között képzelet el a társadalmi egyeztetést: a rendelkezésre álló anyagok szerint a közvélemény általános igényű tájékoztatása mellett lényegileg csak az elkészült dokumentumok véleményezését és a kiválasztott gazdasági-társadalmi szervezetek inputját irányozza elő. Ezzel a civil szervezetek nem érthetnek egyet, hiszen valódi társadalmi egyeztetésről csak akkor beszélhetünk, ha a nem kormányzati, civil szervezetek résztvevő-alakító módon kapcsolódnak a tervezési folyamatba annak minden egyes állomásán. A széles körű, részvételi elven alapuló társadalmi egyeztetés ugyanis rendkívül fontos, hiszen segít abban, hogy a társadalom és a gazdaság legkülönbözőbb rétegeiben felhalmozódott tudás beépülhessen a dokumentumokba, a tervezők által egyébként nem felderíthető sajátos igényekre is válaszok szülessenek. A partnerség elvének betartása, a felhalmozódott tudás beépítése és a sajátos igények felderítése mellett az NFT majdani társadalmi elfogadottságát, és így végrehajthatóságát is nagyban növelné.

Az NFT tervezése során a legkülönbözőbb csoportok partneri részvételével zajló, kiterjedt társadalmi párbeszédre van szükség. A sikeres társadalmi egyeztetés az alábbi alapelvek mentén valósítható meg: strukturáltság, részvételi elv, folyamatosság, nyitottság, nyilvánosság, átláthatóság, befolyásolhatóság, visszacsatolás és független értékelés. A társadalmi egyeztetés folyamata a civil munkacsoport szerint a fenti elvek megvalósítását jelenti, azaz azt, hogy a különböző gazdasági-társadalmi csoportok - köztük a nem-kormányzati, civil szervezetek - számára nyitott, átlátható és befolyásolható a tervezési folyamat, a társadalmi egyeztetés pedig előre lefektetett elvek, az ún. Társadalmi Egyeztetési Terv alapján folyamatosan történik. A társadalmi részvétel rendszere a nemzetközi jog és a társadalmi egyeztetés gyakorlata alapján öt alkotóelemből áll, melyek az információhoz való hozzáférés, az aktív tájékoztatás, a széleskörű társadalmi konzultáció, a társadalmi részvétel a tervezési folyamatban és a tervezési folyamat értékelése a társadalmi részvétel szemszögéből. Az öt alkotóelem kiegészíti egymást, és együttesen összefüggő, integrált rendszert alkotnak. Ahhoz, hogy a társadalmi részvétel eredményes legyen, nem csupán egyes elemeket, hanem a rendszer valamennyi alkotórészét alkalmazni kell.

A jelenleg Magyarországon különböző területeken folyó partneri egyeztetések folyamatok általános hibája a zárt struktúrákban való gondolkodás. A magyarországi civil társadalom sokszínű, nincsenek legitim csúcsszervei, és a szektort nem reprezentálják a társadalmi érdekegyeztetésbe beépült különböző fórumok. A partnerek kiválasztásának az alapvetően a nyitottságon, és hozzáférhetőségen kell alapulnia a tervezési folyamat bármely szakaszában, illetve egységénél.

BEVEZETŐ

Az alábbi tanulmányt a 2007-2013-as Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetését figyelemmel kíséző, civil szervezetekből álló munkacsoport tagjai állították össze. A tervezési folyamat keretében 2006-ig három lépcsőben készül el a korábban Európa Tervnek is nevezett, Magyarország jövőjét, az Európai Unió források bevonását előkészítő nemzeti stratégiai dokumentum. A három különböző típusú stratégiai anyag: *Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió, II. Nemzeti Fejlesztési Terv* (újabbán Stratégiai Referenciakeret) és *Operatív Programok* egymásra épülnek. A civil munkacsoport célja az, hogy nyomon kövesse és elemezze a társadalmi egyeztetés folyamatát, valamint hogy a Nemzeti Fejlesztési Hivatal és az előkészítő intézmények számára a konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatot dolgozzon ki. Jelen dokumentum javaslatai a stratégiai anyagok mindegyikére külön-külön is értelmezendők.

A stratégiák véglegesítését megelőző társadalmi egyeztetési folyamatáról kevés hivatalos információ áll rendelkezésünkre¹. Az alábbiakban a társadalmi egyeztetés folyamatát bemutató, hivatalosnak minősíthető dokumentumok közül a www.magyarorszag.hu honlapon megjelent anyagokra hivatkozunk. (ld. melléklet). Javaslataink megfogalmazása előtt azonban szeretnénk kiemelni néhány kritikai szempontot a fenti anyagokban található megközelítésmóddal és módszerekkel kapcsolatban.

Úgy látjuk, a kormányzat túlságosan szűkre szabott keretek között képzei el a társadalmi egyeztetést: a közvélemény általános igényű tájékoztatása mellett lényegileg csak az elkészült dokumentumok véleményezését és a kiválasztott gazdasági-társadalmi szervezetek inputját irányozzák elő. Ezzel a civil szervezetek nem érhetnek egyet, hiszen valódi társadalmi egyeztetésről csak akkor beszélhetünk, ha a nem kormányzati, civil szervezetek résztvevő-alakító módon kapcsolódnak a tervezési folyamatba annak minden egyes állomásán. Magunk úgy gondoljuk, hogy a nemzeti fejlesztési terv kidolgozása olyan fontos fejlesztéspolitikai folyamat, melynek során a társadalmi szereplők lehető legszélesebb bevonását kell megvalósítani.

A kormányhatározat alapján a tervezési folyamat már most csúszásban van. A tervek szerint az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptiót 2005. I. negyedévében vitatja meg és fogadja el a kormány. Ebben az esetben e koncepció véleményezése rövidesen oka fogyottá válik. Éppen ezért javasoljuk a fejlesztéspolitikai koncepció mielőbbi társadalmi vitára bocsátását, még annak Parlamenti jóváhagyását megelőzően, hiszen az ország fő fejlesztési irányait meghatározó dokumentum nem tekinthető a politikai pártok kizárólagos tulajdonának, politikai alku tárgyának.

A társadalmi párbeszéd, társadalmi konszenzus, társadalmi szerződés logika természetesen helyes és kívánatos, de mindennek (ismereteink szerint tervezett) részletes szerződésekre történő foglalása túlzottan bürokratikus lenne. Úgy véljük a folyamatos, intenzív és a tervezésre érdemi hatással bíró társadalmi egyeztetés az, ami társadalmi konszenzust teremthet a stratégia tervezése kapcsán.

1 A folyamatot szabályozó rendelet határidőket és felelősöket rögzít, de kevés egyéb konkrétumot tartalmaz. 1076/2004. (VII.22.) Korm. Határozat az Európa Terv (2007-2013) kidolgozásának tartalmi és szervezeti kereteiről.

1. A társadalmi egyeztetés célja, szükségessége

A jelenleg folyó tervezési folyamat eredményeképpen megszülető II. Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT II.), alapvetően meghatározza Magyarország 2007-13 közötti fejlesztési irányait, hiszen nemcsak az EU-s, hanem a hozzá kapcsolódó hazai források felhasználását is determinálja. Az NFT tervezése így kiemelt fontosságú feladat, amelynek sikeressége minden magyar állampolgár jövőjét befolyásolja.

Az NFT II. tervezési-programozási folyamatának megszervezése, lebonyolítása természetesen állami feladat. A terv azonban csak akkor lehet valóban sikeres, az elkészült NFT akkor lehet igazán legitim, ha a munkában a kormányzati szerveken és a szakértői-tudományos szereplőkön kívül a társadalom különböző szegmenseit képviselő szervezetek is aktívan részt vesznek.

Az állam és a társadalom számára is alapvető fontosságú, hogy a minden EU tagállam számára kötelezően betartandó alapelv, a partnerség elve, a folyamat során ne csak elméleti, hanem a gyakorlatban is érvényesített alapelv legyen. A széles körű, részvételi elven alapuló társadalmi egyeztetés ugyanis segít abban, hogy a társadalom és a gazdaság legkülönbözőbb rétegeiben felhalmozódott tudás beépülhessen a dokumentumokba, a tervezők által egyébként nem felderíthető sajátos igényekre is válaszok szülessenek. A partnerség elvének betartása a felhalmozódott tudás beépítése és a sajátos igények felderítése mellett az NFT majdani társadalmi elfogadottságát, és így végrehajthatóságát is nagyban növelné.

A fentiek végső soron arra is garanciát adnak, hogy a Strukturális Alapokból Magyarország a lehető legtöbb fejlesztési forrást legyen majd képes felhasználni.

Fontosnak tartjuk, hogy a társadalmi egyeztetésre, azon belül is a civil szervezetek tevékeny részvételére mind a folyamat elején – a stratégiai célok / főirányok / fő prioritások kialakításakor – mind pedig a részletesebb tervezés során, - pl. az operatív programok összeállítása során - kerüljön sor.

A stratégiai tervezésben való társadalmi részvétel fontosságát számos európai dokumentum hangsúlyozza, így

- (i) európai jogszabályok, pl. az Európai Parlament és Bizottság 1260/1999/EK rendelete a Strukturális Alapok felhasználásának alapvető szabályairól
- (ii) az Európai Bizottság Strukturális Alapokra vonatkozó dokumentumai
- (iii) módszertani kézikönyvek, a Világbank és az EBRD társadalmi részvételre vonatkozó ajánlásai
- (iv) Egyezmény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságának a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról (Aarhusi Egyezmény, UNECE, 1998).

2. A sikeres társadalmi egyeztetés alapelvei

Az NFT tervezése során tehát a legkülönbözőbb csoportok partneri részvételével zajló, kiterjedt társadalmi párbeszédre van szükség. A sikeres társadalmi egyeztetés véleményünk szerint az alábbi alapelvek mentén valósítható meg:

Strukturáltság

A kormány az NFT kidolgozása előtt nyilvánosságra hozza a terv kidolgozásának folyamatát, menetrendjét és felelőseit, valamint tervet készít az egyeztetési eljárásról (továbbiakban: Társadalmi Egyeztetési Terv), amelyet megvitát a civil szervezetekkel. A terv meghatározza a részvétel célját, célcsoportjait, ütemtervét, az információ elérhetőségének lehetőségeit, valamint a civil oldalról érkező észrevételek figyelembevételének, beépítésének módját, kereteit.

Részvételi elv

Az NFT kidolgozása, az arról való egyeztetés részvételi alapú, azaz a civil szervezetek az eljárás teljes ideje alatt partnerként vesznek részt a folyamatban. Szerepük nem korlátozódik pusztán az elkészült anyagok véleményezésére, hanem lehetőségük van résztvenni a célok és prioritások meghatározásában és az alternatívák szelekciójában is.

Folyamatosság

Az NFT tervezése folyamán a civil szervezetekkel való kapcsolat folyamatos, a szervezetek részvétele nem kampányszerű, a Társadalmi Egyeztetési Tervet (ld. Strukturáltság) követi.

Nyitottság, nyilvánosság

Az NFT terv kidolgozásával kapcsolatos információk relevánsak és elérhetők (pl. NFH honlap), azok biztosítása folyamatos. Az egyeztetési folyamat nyitott, abba folyamatosan kapcsolódhatnak be az érdeklődő civil szervezetek.

Átláthatóság, befolyásolhatóság

Az NFT kidolgozása során érvényesül az átláthatóság és befolyásolhatóság elve, azaz a terv elkészítésének folyamata, felelősei a kezdetektől ismertek, a tervezési folyamat ütemezése reális, tartható, az inputok összegyűjtésére, a dokumentumok véleményezésére megfelelő határidők állnak rendelkezésre. A tervezés államigazgatási szereplői folyamatosan informálják civil partnereiket, a kapcsolattartást dokumentálják, a partnerek felvetéseire választ adnak, és a felvetéseket előre lefektetett elvek alapján beépítik az NFT dokumentumaiba.

Visszacsatolás, értékelés

Az NFT véglegesítése után a kormányzat jelentést ad arról, hogy hogyan zajlott le a társadalmi egyeztetés folyamata, hogyan történt a civil szervezetek bevonása a tervezési folyamatba, és hogyan építették be a különböző véleményeket az NFT-be.

3. A Társadalmi Egyeztetési Terv megvalósításának feltételei

A társadalmi egyeztetés folyamata értelmezésünk szerint a fenti elvek megvalósítását jelenti, azaz azt, hogy a különböző gazdasági-társadalmi csoportok - köztük a nem-kormányzati, civil szervezetek - számára nyitott, átlátható és befolyásolható a tervezési folyamat, a társadalmi egyeztetés pedig előre lefektetett elvek, az ún. Társadalmi Egyeztetési Terv alapján folyamatosan történik.

A terv megvalósításához a következő feltételek szükségesek:

- maga a tervezési folyamat előre pontosan meghatározott, egyértelmű fázisokra osztható, felelősöket és tartható időrendet tartalmaz;
- a tervezés folyamatában résztvevő államigazgatási szereplők helye, kompetenciája egyértelmű, pontosan meghatározott a tervezés és az ehhez kapcsolódó társadalmi egyeztetés folyamatában;

- az államigazgatási szereplők betartják a tervezés és a társadalmi egyeztetés előre lefektetett munkatervét;
- A Társadalmi Egyeztetési Terv forgatókönyvét az államigazgatás előre egyezteteti az érdekcsoportokkal;
- a részt vevő szervezetek (partnerek) bevonásának szempontjai és módszerei előre meghatározottak és ismertek;
- tervezés államigazgatási szereplői és a társadalmi egyeztetésben résztvevő partnerek között folyamatos az információáramlás, a kapcsolattartás,
- a folyamat dokumentált;
- a társadalmi egyeztetésbe bevont partnerek résztvevői és nem konzultánsai a folyamatnak;
- felvetéseik előzetesen lefektetett elvek szerint kerülnek beépítésre, vagy elutasításra.

A civil oldal felelőssége a Társadalmi Egyeztetési Terv megvalósításának folyamatban szintén fontos: az egyeztetési folyamat hatékonyságát nagymértékben növelheti, amennyiben a civil szervezetek megszervezik-koordinálják saját részvételüket, kiépítik annak rendszerét, segítve ezzel a tervezők és a civil szervezetek közötti információáramlást.

4. A Társadalmi Egyeztetési Terv rendszere és eszközei

A társadalmi részvétel rendszere a nemzetközi jog² és a társadalmi egyeztetés gyakorlata alapján öt alkotóelemből áll. Ezek a következők:

- 1. Információhoz való hozzáférés**
- 2. Aktív tájékoztatás**
- 3. Széleskörű társadalmi konzultáció**
- 4. Társadalmi részvétel a tervezési folyamatban**
- 5. A tervezési folyamat értékelése a társadalmi részvétel szemszögéből**

Az öt alkotóelem kiegészíti egymást, és együttesen összefüggő, integrált rendszert alkotnak. Ahhoz, hogy a társadalmi részvétel eredményes legyen, nem csupán egyes elemeket, hanem a rendszer valamennyi alkotórészét alkalmazni kell.

AD1) Információhoz való hozzáférés

A tervezési folyamat során benyújtott minden anyagot nyilvánosnak kell tekinteni, azokat igény esetén kötelező bárki számára hozzáférhetővé kell tenni. A tervezők kötelesek minden vonatkozó anyagot megőrizni - ezek közé tartoznak a tervdokumentumok koncepciói, tárgyalási jegyzőkönyvei és a lakosságtól érkező hozzászólások.

Az információhoz való hozzáférés biztosítása a tervezési folyamat minden szakaszában szükséges, és egyaránt megilleti a lakosságot és a civil szervezeteket is.

ESZKÖZÖK

Dokumentálás: A tervezés és a társadalmi részvétel dokumentumait a hivatal visszakereshető formában megőrzi és nyilvántartja.

² Az alábbiakban elsősorban az Aarhusi Egyezmény – amelyet 1998. júniusában az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság 38 tagállama és az Európai Közösség írt alá – stratégiai tervezésben történő társadalmi részvételre vonatkozó előírásaival foglalkozunk. (<http://www.unece.org/env/pp/welcome.html>) Az Aarhusi Egyezményt Magyarország 2001. június 1-én országgyűlési határozatban ratifikálta. Az Egyezmény egyes rendelkezései pl. az információhoz való hozzáférésről a nemzeti jogszabályokba beépültek, így a 2001. évi CVIII. Törvénybe.

Megkeresés esetén: A Tervező hatóság a háttérelvezések, a koncepció, tárgyalási jegyzőkönyvek anyagait hozzáférhetővé teszi, oly módon, hogy a kért dokumentumokat térítésmentesen (csak a felmerülő költségek megtérítése ellenében) a kérés külön indoklása nélkül a kérelmező rendelkezésre bocsátja (elektronikus és/vagy papírfórmátumban).

Ad2) Aktív tájékoztatás

Nem elegendő azonban csupán lehetőséget adni az információhoz való hozzáférésre, de eszközöket kell teremteni arra is, hogy a társadalom tájékozott legyen.

A stratégiai tervezés résztvevőinek – elsősorban a döntéshozóknak – kötelessége a tervezési folyamat alatt keletkezett információk közreadása, ami vonatkozik a tervezési folyamat egészére és részfolyamataira egyaránt. A tervező és döntéshozó köteles aktív tájékoztatást biztosítani a lakossági konzultációt igénylő esetekben.

Az információt időben nyilvánosságra kell hozni, hogy lehetőség legyen az érdemi társadalmi párbeszédre. Különösen fontosnak tekintjük az aktív tájékoztatást (i) a tervezési folyamat elején, a stratégiai dokumentum megalkotásának fázisában, (ii) az elemzési rész kialakítása során, továbbá a (iii) teljes tervdokumentum első tervezetének véglegesítése előtt.

Az aktív tájékoztatás a tervezési folyamat minden szakaszában, folyamatosan szükséges. Ehhez hozzátartozik a tervezés ütemtervének, a tervezett nyilvános viták idejének és helyének közzététele, továbbá a vélemények, javaslatok tervezőkhöz való eljuttatásának módja.

ESZKÖZÖK

Internet oldalak: Biztosítani kell a tervezés egész folyamata során a tervdokumentumok és munkaanyagok legfrissebb változatainak elhelyezését a tervezésért felelős hivatal honlapján, valamint más, a civil szervezetek által látogatott honlapokon (pl. regionális civil honlapok). Ugyanitt nyilvánosságra kell hozni a tervezés felelőseit és azok elérhetőségét is.

Hírlevél: Regisztrált látogatók és az egyeztetésben érdekelt résztvevők számára az új anyagok nyilvánossá tételéről hírlevél (elektronikus vagy hagyományos posta) útján értesítést lehet küldeni, illetve erről felhívásokat, cikkeket lehet elhelyezni a civil szervezetek hírleveleiben, újságaiban is.

Információs szolgáltató központok Biztosítani kell az információkhoz való személyes hozzáfutás lehetőségét, hogy az érdeklődők a tervdokumentumokat megismerhessék, azokhoz hozzáfutlhassanak. Ehhez fel lehet használni a megyei Civil Szolgáltató Központok, a teleházak illetve e-magyarország pontok hálózatait. Rendelkezésre kell bocsátani a tervezés dokumentumait (elektronikus és papírfórmátumban).

Bevezető konferencia: A bevezető konferencia célja az érintett társadalmi csoportok bevonásának megkönnyítése, a tervezési folyamat lépéseinek, ütemezésének, munkamódjának ismertetése az érintett gazdasági és társadalmi szereplőkkel, civil szervezetekkel.

Tájékoztató kampány a médiában: A tervezőknek folyamatosan biztosítaniuk kell a lakosság és a szélesebb közvélemény számára a hozzászólás, konzultáció, párbeszéd lehetőségét.

Ad3) Széleskörű társadalmi konzultáció

Minden érdekelt számára lehetővé kell tenni, hogy a bemutatott anyagokkal kapcsolatban kifejthesse véleményét. E véleményeket a stratégiai dokumentum kidolgozása során figyelembe kell venni. Nyilvános vitára legalább az általános koncepció tekintetében sort kell keríteni. A széleskörű társadalmi konzultáció céljaira megfelelő kommunikációs eszközöket – Internet, információs központ (ld. fent) – biztosítani kell.

A társadalmi konzultáció lehetőségét a tervezési folyamat valamennyi szakasza során biztosítani kell.

ESZKÖZÖK

Internet: Lehetőséget kell biztosítani a lakosság és a civil szervezetek számára a hozzászóláshoz, pl. online fórumok formájában.

Nyilvános vita: A stratégiai tervezés folyamatában legalább egy olyan nyilvános vitát kell tartani, ahol jelen vannak a tervezők és a döntéshozók képviselői egyaránt. Itt célszerűen a stratégiai dokumentum általános koncepcióját vitatják meg. A nyilvános vita lehetőséget nyújt mindenkinek, hogy saját álláspontját ismertesse akár szóban, akár írásban. A lakosságtól származó hozzászólásokat és eredményeket a későbbi munkában felhasználják olyan módon, hogy minden hozzászólást közzétesznek, minden hozzászólás mellett feltűntetik, hogy az adott javaslat hogyan került feldolgozásra, és a döntéshozóknak minden hozzászólást átadnak.

Egyeztető fórum: A társadalmi egyeztetésért felelős hivatal állítson fel olyan civil egyeztetési fórumot, ahol lehetőség nyílik bármilyen civil szervezet számára a tájékozódásra illetve lehetőség szerint a munkába történő bekapcsolódásra.

Sajtókapcsolatok: Célszerű a médiával való szoros együttműködés is, a lakossággal folytatott konzultáció segítése érdekében.

Ad4) Közvetlen részvétel a tervezési folyamatban

A tervező biztosítja az állampolgárok és civil szervezetek partneri részvételét a munkacsoportok keretében. Szükségesnek tartjuk a civil szervezetek bevonását a regionális és tematikus munkacsoportok tevékenységébe, fontos, hogy áttekinthető és legitim módon kiválasztott civil képviselők vegyenek részt a tervezésben. A tervezésbe bevonandó civil szervezetek kiválasztásának, delegálásának szempontjairól és módszereiről a következő, 4. fejezetben szólunk.

A tematikus és regionális munkacsoportok tevékenysége felöleli a tervezés valamennyi szakaszát, így a civil részvétel biztosítása ezekben a munkafolyamatokban mindenütt kívánatos.

ESZKÖZÖK

Szűkebb körű találkozók: Konzultációkat kell kezdeményezni a stratégiai dokumentum elemzési részének megvitatására. Ebben a civil szervezetek közvetítő szerepet vállalhatnak. A konzultációk célja a nyilvános vita illetve viták előkészítése, a lakosság részvételének erősítése. A tervezést végző hivatal a folyamatban érdemi véleményt kifejtő civil szervezetek köréből, azok saját – áttekinthető és legitim - delegálási eljárása nyomán kérje fel azokat (40-50 szervezet), amelyek aktív részvételére számít a tervezési folyamatban.

Civilek a tervezői munkacsoportokban: A tervezési folyamatban a tematikus és regionális munkacsoportok alakultak meg. A civil szervezetek – az áttekinthetőség és legitimitás kritériumai alapján – vegyenek részt azokban a munkacsoportokban, amelyekben érintettek. A civil szervezetek bevonása ne csupán az egyes munkacsoportért felelős hivatal önkényes döntésén alapuljon, hanem központilag lefektetett elvek és a nyilvánosság alapján történjen meg.

Ad5) A tervezési folyamat értékelése a társadalmi részvétel szemszögéből

A társadalmi részvétel szemszögéből szükséges a tervezési munka folyamat-értékelése. Az értékelés során ellenőrizni kell, hogy a tervezők és döntéshozók eleget tettek-e a fent említett módszertani követelményeknek, és hogy a társadalmi részvétel hatékony volt-e, a lakosság és civil szervezetek véleménye csakugyan beépült-e a tervezett dokumentumokba.

A tervezés folyamat-értékelése a folyamat egészére vonatkozik, összegzése értelemszerűen a folyamat befejező szakasza után esedékes.

ESZKÖZÖK

Független monitoring: A folyamat-értékelést nem csupán a tervezőknek, de független

értékelőknek is el kell végezniük. Az értékelésnek ki kell terjednie a társadalmi részvétel szemszögéből történő elemzésre

5. A társadalmi egyeztetés partnereinek kiválasztása

A társadalmi egyeztetés sikerességének, legitimitásának egyik kulcseleme a társadalmi egyeztetésben résztvevő partnerek kiválasztása. Nyilvánvaló, hogy a tervezőmunka során ki kell választani azokat a szereplőket, akik valamiféleképpen reprezentálják a társadalom különböző érdekcsoportjait, szorosabban együtt dolgoznak a tervezésért felelős állami szereplőkkel, és nemcsak jogokkal bírnak, hanem felelősséget is vállalnak a folyamatban játszott szerepükért. Fontos leszögeznünk, hogy a partnerek kiválasztása nem váltja ki, nem helyettesíti az egész tervezési folyamat átláthatóságát, nyitottságát, és nem csorbíthatja más – az egyeztetésben partneri státusszal nem bíró csoportok szervezetek jogát arra, hogy hozzájussanak az alapvető információhoz, illetve, hogy véleményüket közöljék a tervezési folyamat szereplőivel (amelyek nyitottak ezek fogadására).

A továbbiakban a társadalmi egyeztetés partneri körének egy részét jelentő civil szervezeti körrel foglalkozunk. A civil szervezetek bevonása, partnerként kezelése alapvető fontosságú, hiszen azok nemcsak különböző társadalmi csoportok érdekeit jelenítik meg, de különböző témák, területek szakértőiként is szerepelhetnek a tervezési folyamatban. Véleményünk szerint a civil szervezetek partnerként való bevonása a tervezés minden szakaszában (stratégiai főirányok kijelölése, jövőkép kidolgozása, helyzetértékelés, Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció elkészítése, Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, operatív programok elkészítése) releváns, sőt szükséges.

Véleményünk szerint a jelenleg Magyarországon különböző területeken folyó partneri egyeztetések folyamatok általános hibája a **zárt struktúrákban való gondolkodás**. A magyarországi civil társadalom sokszínű, nincsenek legitim csúcsszervei, és a szektort nem reprezentálják a társadalmi érdekegyeztetésbe beépült különböző fórumok (pl. a Gazdasági és Szociális Tanács). A rugalmatlanságot csak erősíti az a gyakorlat, hogy különböző intézmények (pl. minisztériumok) alig-alig módosítanak kialakult kapcsolattartási listáikon, az azon kívül eső szervezetek számára gyakorlatilag nem biztosítanak mozgásteret.

A partnerek kiválasztásának az alapvetően a nyitottságon, és hozzáférhetőségen kell alapulnia a tervezési folyamat bármely szakaszában, illetve egységénél. Mivel sem szakmai, sem reprezentációs okok nem legitimálhatják egyértelműen a folyamat során partnerként számításba vett szervezeteket, a következő kiválasztási rendszert tartjuk megfelelőnek:

- A tervezés minden érdemi fázisa előtt lehetőséget kell biztosítani az érdeklődő szervezeteknek számára a folyamatba való bejelentkezésre. Ennek feltétele a tervezés alapját képező dokumentumokról szóló szakmai visszajelzés elkészítése, ezek híján pedig vagy a tervezési folyamat tartalmát képező területre vonatkozó szakmai anyag elkészítése.
- Nagyszámú jelentkező, érdemben visszajelző szervezet esetén a civil szervezeteknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kiválasszák maguk közül az őket az adott tervezési fázisban képviselő szervezeteket (erre alkalmasak lehetnek pl. a folyamatot kísérő nyilvános fórumok).
- A kialakuló partneri kör nem zárt, az ahhoz való csatlakozásra rendszeresen, a folyamat minden új lépcsőfokánál – a fentieket követve – lehetőséget kell biztosítani az újonnan csatlakozni kívánó szervezetek részére.

1. MELLÉKLET

A II. Nemzeti Fejlesztési Terv tervezési folyamata

Idézet a Magyarország.hu című internetes portálon 2005. február 3-án megjelent „Tervezési szakaszban a II. Európa-terv” c. cikkből

Tervezési folyamat	Partnerek	Egyeztetésben való részvétel módja	Nyilvánosság	Határidő
SWOT, helyzetértékelés, fejlesztéspolitikai tematikus és regionális prioritások, inputgyűjtés	Kiemelt gazdasági és társadalmi partnerek	Írásos anyag és műhelymegbeszélés	Dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2005. I. negyedév
SWOT, helyzetértékelés, fejlesztéspolitikai tematikus és regionális prioritások, inputgyűjtés	Társadalmi nyilvánosság	Regionális fórum	Nyilvános részvétel, dokumentált	2005. I. negyedév
SWOT véleményezése	Makrofórumok, kiemelt gazdasági, társadalmi partnerek	Véleményezés	Dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2005. II. negyedév
SWOT véleményezése	Társadalmi nyilvánosság	Véleményezés	Nyilvános internetes fórum	2005. II. negyedév
Fejlesztéspolitikai koncepció véleményezése	Makrofórumok, kiemelt gazdasági, társadalmi partnerek	Véleményezés	Dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2005. II. negyedév
Fejlesztéspolitikai koncepció véleményezése	Társadalmi nyilvánosság	Interaktív internetes fórum	Nyilvános (internetes fórumok működtetése), strukturált, tömörített formában felhasználható	2005. II. negyedév
Koherens stratégia-együttes véleményezése	Makrofórumok, kiemelt gazdasági, társadalmi partnerek	Véleményezés	Tematikus és regionális munkacsoportok irányításával, dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2005. jún. - szept.
Koherens stratégia-együttes véleményezése	Társadalmi nyilvánosság	Interaktív internetes fórum	Nyilvános (internetes fórumok működtetése), strukturált, tömörített formában felhasználható	2005. jún. - okt.
Az uniónak benyújtandó stratégia véleményezése	Makrofórumok, kiemelt gazdasági, társadalmi partnerek	Véleményezés	Dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2005. szept. - okt.
Az uniónak benyújtandó stratégia véleményezése	Társadalmi nyilvánosság	Interaktív internetes fórum	Nyilvános (internetes fórumok működtetése), strukturált, tömörített formában felhasználható	2005. jún. - okt.
Operatív programokhoz inputgyűjtés	Kiemelt gazdasági, társadalmi partnerek	Műhelymegbeszélés	Dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2005. szept.
Operatív programokhoz inputgyűjtés	Társadalmi nyilvánosság	Regionális fórum	Projektgyűjtés, nyilvános részvétel, dokumentált	2005. szept.
Operatív programok véleményezése	Makrofórumok, kiemelt gazdasági, társadalmi partnerek	Véleményezés	Dokumentált, a tervezés folyamán felhasználható, a dokumentáció hozzáférhető	2006. jan.
Operatív programok véleményezése	Társadalmi nyilvánosság	Interaktív internetes fórum	Nyilvános (internetes fórumok működtetése), strukturált, tömörített formában felhasználható	2006. jan.

5. melléklet

Tervezői munkacsoportok:	Civil képviselők ill. nem kormányzati oldal (a munkacsoport meghatározásában):
Aktív társadalom	Nincs
Dinamikus Településrendszer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Független Ökológiai Központ 2. Társadalmi partnerek képviselői (Megyei Jogú Városok Szövetsége, Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége, Magyar Önkormányzatok Szövetsége, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, Göncöl Szövetség, Magyar Urbanisztikai Társaság, Magyar Bankszövetség, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Magyar Fejlesztési Bank Rt.)
Egészséges társadalom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Magyar Természetvédők Szövetsége Környezet- és Természetvédő Szervezetek Egyeztető Fóruma
Élhető környezet	Ökológiai Intézet
Felzárkózó vidék	<ol style="list-style-type: none"> 1. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 2. Agrárgazdasági Kutató és Informatikai Intézet (AKII) képviselője 3. Magyar Agrárkamara 4. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 5. Agrárgazdasági Tanács 6. Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége 7. Vidék Parlamentje és a Falusi Turizmus Országos Szövetségének közös jelöltje 9. Földművelésügyi és Vidékfejlesztési 10. Érdekegyeztető Tanács (FÖVÉT) 11. Országos Romaügyi Tanács 12. Nőképviselői Tanács 13. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
Információs társadalom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Magyar Tartalomipari Szövetség 2. Neumann János Számítógép-tudományi Társaság 3. Híradástechnikai és Informatikai Tudományos Egyesület 4. Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége 5. Ipartestületek Országos Szövetsége 6. Magyar Agrárinformatikai Szövetség 7. Informatikai Érdekegyeztető Fórum 8. Informatikai Vállalkozások Szövetsége 9. Távközlési Érdekegyeztető Fórum 10. Magyar Természetvédők Szövetsége
Okos-művelt társadalom	Nincs
Versenyképes gazdaság	<ol style="list-style-type: none"> 1. Magyar Vasúti -, Vízi- és Légiközlekedési Szövetség 2. Energia Központ Kht. 3. Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete 4. Energia Klub Környezetvédelmi Egyesület 5. Magyar Természetvédők Szövetsége (Levegő Munkacsoport) 6. Közlekedéstudományi Egyesület 7. Közlekedéstudományi Intézet Kht. 8. Magyar Logisztikai Egyesület
a) Közlekedés és Energetika Csoport	
Versenyképes gazdaság	<ol style="list-style-type: none"> 9. Joint Venture Szövetség 10. Kis- és Középvállalkozói Érdekképviselői Szövetség 11. Környezet- és Természetvédő Szervezetek Egyeztető Fóruma (Levegő Munkacsoport)
b) Gazdaság Csoport	

6. melléklet

Dr. Halm Tamás részére
Elnök-helyettes
Nemzeti Fejlesztési Hivatal
Budapest
FAX: 2374287

Budapest, 2005. január 17.

Tárgy: A II. Európa Terv társadalmi egyeztetésének sürgető igénye

Tisztelt Elnök Úr!

Örömmel érzékeljük a kormányzat elkötelezettségét, hogy az Európai Unió partnerségi elveinek megfelelően a társadalom széles köreinek bevonásával kívánja elkészíteni az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepciót, illetve a II. Európa Tervet és Nemzeti Fejlesztési Tervet.

Aggódunk azonban, hogy -bár már megindult a tervezés- még nem bocsátottak nyilvános vitára a társadalmi részvétel lebonyolításáról, a partnerek bevonásának módjáról és üteméről szóló tervezetet. A társadalmi részvétel akkor lehet sikeres és jár a folyamatban résztvevő minden fél megalégedettségével, ha maga a részvételi eljárás terve is nyíltan, a partnerek bevonásával készül, illetve megfelelően átlátható és publikált lesz. Nem szeretnénk, ha az a szomorú kényszerhelyzet állna elő, mint az előző Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi vitájánál, amikor is a kormány legjobb szándéka ellenére sem történt meg a társadalmi vélemények érdemi beépítése a tervekbe, és így a folyamat a társadalmi szereplők számára meglehetősen frusztrációval járt.

Tisztelettel kérjük, hogy mielőbb bocsássák vitára a fent említett tervek társadalmi input kéréseinek és vitájának részletes tervét, és a kormányzat illetékes szervei záros határidőn belül fogadják el és hozzák nyilvánosságra, hogy megkezdődhessék az érdemi társadalmi részvétel a tervezésben.

A folyamat lebonyolításához felajánljuk szakértői együttműködésünket, mint a magyar civil szektornak szolgáltatásokat nyújtó és a Strukturális Alapok kérdéseiben jártas szervezetek.

Üdvözlettel:

Nizák Péter
programigazgató
Soros Alapítvány

Török Marianna
igazgató
Nonprofit Információs és
Oktató Központ

Farkas István
ügyvezető elnök
Magyar Természetvédők
Szövetsége

Levelezési cím:
NIOK 1024 Budapest Margit krt. 43-45.IV.3.,
E-mail: ifarkas@mtvsz.hu

6. melléklet

Gyúrsány Ferenc
Miniszterelnök úr és a Fejlesztéspolitikai Kabinet részére

Tárgy: a fejlesztéspolitikai koncepciók és tervek társadalmi egyeztetésének sürgetése

Tisztelt Miniszterelnök Úr, tisztelt Kabinet!

Értesüléseink szerint javában folyik az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) előkészítése, amelyet a kormányzat még áprilisban be akar terjeszteni az Országgyűlés elé. Messzemenőig támogatjuk azt az Ön által is sokat emlegetett szándékot, hogy az ország középtávú jövőjét alapvetően meghatározó koncepciót széles társadalmi egyetértéssel kell elfogadni.

Aggodalmunkat fejezzük ki azonban amiatt, hogy a társadalmi egyetértés megteremtésére alkalmas partnerségi intézményrendszer még nem alakult ki, sőt ennek még terveit sem látjuk. Ennek egyik jele, hogy amikor január közepén ebben a kérdésben megkerestük a Nemzeti Fejlesztési Hivatalt, felvetéseinkre érdemi választ nem kaptunk. Mivel az OFK a Kormány eredeti elképzelései és rendelete alapján is csúszásban van, féltő, hogy ezt a lemaradást a társadalmi egyeztetés, és végső soron a tervek támogatottsága sínyli meg.

Kérjük a Miniszterelnök Urat, haladéktalanul intézkedjék annak érdekében, hogy

- megfelelő emberi és anyagi erőforrások álljanak rendelkezésre az OFK, illetve az azt követő országos és regionális tervek társadalmi egyeztetését szolgáló intézményrendszer kialakítására és működtetésére;
- haladéktalanul kezdődjön meg a társadalmi egyeztetés intézményrendszerének kialakítása, az országos partnerek kijelölése, *átlátható és nyílt folyamatban*. Ne csak a Gazdasági és Szociális Tanácsot tekintsek partnernek, amely ideiglenesen kijelölt szereplőkből álló civil oldala nem reprezentálja a magyar civil szektort;
- legyen nyilvános, hogy az egyes tervek kidolgozásáért illetve társadalmi egyeztetéséért az adott hivatalon belül ki felelős és milyen határidővel;
- szervezzenek *széleskörű társadalmi vitát* az OFK-ról mielőtt az a kormány elé kerülne, és a megfelelően megalapozott javaslatokat építsék be a koncepcióba.

Alulírott civil szervezetek rendkívül fontosnak tartjuk, hogy az OFK és az erre épülő tervek és programok az egész magyar lakosság érdekeit szolgálják, és ezért a lehető legtöbb társadalmi szereplő konszenzusát bírják. A legitím alapokon álló, széleskörű egyeztetés nemcsak a tervezési folyamat elfogadottságát, de annak hatékonyságát és végső soron végrehajthatóságát is növeli, hiszen a különböző szempontok, vélemények figyelembe vétele eredményezhet csak kellőképpen kielégített és megfelelően megvalósítható terveket. Éppen ezért mi, alulírott civil szervezetek is felajánljuk a segítségünket e társadalmi konszenzus megteremtésében.

A téma fontossága miatt és a tervezési folyamatok átláthatóságának növelése érdekében ezen levelünket a Fejlesztéspolitikai Kabinet tagjain kívül a sajtón keresztül a társadalmi nyilvánossághoz is eljuttatjuk.

Intézkedését várva, tisztelettel

Budapest, 2005. március 10.

6. melléklet

Lantos Gabriella
Nemzeti Fejlesztési Hivatal

Tisztelt Lantos Gabriella,

Szíves tájékoztatásul és felhasználás céljára küldjük a társadalmi egyeztetés alapjaira kidolgozott javaslatunkat a nemzeti stratégiai anyagok kidolgozásának folyamatában.

A mellékelt dokumentumot a 2007-2013-as Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetését figyelemmel kíséző, 15 jelentős országos szakmai civil szervezetből álló munkacsoport* tagjai állították össze. A civil munkacsoport célja az, hogy nyomon kövesse és elemezze a társadalmi egyeztetés folyamatát, valamint hogy a Nemzeti Fejlesztési Hivatal és az előkészítő intézmények számára a konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatot dolgozzon ki. A mellékelt dokumentum javaslatai a készülő stratégiai anyagok - *Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió, II. Nemzeti Fejlesztési Terv* (újabban Stratégiai Referenciakeret) és *Operatív Programok* - mindegyikére külön-külön is értelmezendők. A dokumentum áttekinti a társadalmi egyeztetés célját, szükségességét, alapelveit, elemzi a Társadalmi Egyeztetési Terv megvalósításának feltételeit, rendszerét és eszközeit, valamint javaslatot tesz a társadalmi egyeztetés partnereinek kiválasztására is.

Bízunk benne, hogy az ajánlás támpontokat nyújt a társadalmi egyeztetés, azon belül a nem-kormányzati, civil szervezetek bevonására a stratégiai anyagok elkészítése, azok egyeztetése során.

Figyelemmel várjuk tájékoztatását a társadalmi egyeztetés folyamatáról és struktúrájáról.

Tisztelettel,

Török Marianna
NIOK Alapítvány

Aláíró szervezetek:

Független Ökológiai Központ
Levegő Munkacsoport
Magyar Soros Alapítvány
Magyar Szegénységellenes Hálózat
Magyar Természetvédők Szövetsége
Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány
Nonprofit Humán szolgáltatók Országos Szövetsége
Nonprofit Szektor Analízis Program (NOSZA)
Ökotárs Alapítvány
Térfél Alapítvány

* A munkacsoport tagjai: Független Ökológiai Központ Alapítvány, Közösségfejlesztők Egyesülete, Levegő Munkacsoport, Magyar Közlekedési Klub Egyesület, Magyar Szegénységellenes Hálózat, Magyar Természetvédők Szövetsége, Magyar Vöröskereszt, MONA, Magyarországi Női Alapítvány, Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány, Nonprofit Szektor Analízis Program, Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége, Ökotárs Alapítvány, Soros Alapítvány, Szociális Szakmai Szövetség, Térfél Alapítvány

6. melléklet

Dr. Halm Tamás részére
Elnök-helyettes
Nemzeti Fejlesztési Hivatal

Tárgy: ajánlás a társadalmi egyeztetés alapjaira

Budapest, 2005. április 8.

Tisztelt Dr. Halm Tamás,

Szíves tájékoztatásul és felhasználás céljára küldjük a társadalmi egyeztetés alapjaira kidolgozott javaslatunkat a nemzeti stratégiai anyagok kidolgozásának folyamatában.

A mellékelt dokumentumot a 2007-2013-as Nemzeti Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetését figyelemmel kísérő, 15 jelentős országos szakmai civil szervezetből álló munkacsoport* tagjai állították össze. A civil munkacsoport célja az, hogy nyomon kövesse és elemezze a társadalmi egyeztetés folyamatát, valamint hogy a Nemzeti Fejlesztési Hivatal és az előkészítő intézmények számára a konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatot dolgozzon ki. A mellékelt dokumentum javaslatai a készülő stratégiai anyagok - *Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió, II. Nemzeti Fejlesztési Terv* (újabban Stratégiai Referenciakeret) és *Operatív Programok* - mindegyikére külön-külön is értelmezendők. A dokumentum áttekinti a társadalmi egyeztetés célját, szükségességét, alapelveit, elemzi a Társadalmi Egyeztetési Terv megvalósításának feltételeit, rendszerét és eszközeit, valamint javaslatot tesz a társadalmi egyeztetés partnereinek kiválasztására is.

Bízunk benne, hogy az ajánlás támpontokat nyújt a társadalmi egyeztetés, azon belül a nem-kormányzati, civil szervezetek bevonására a stratégiai anyagok elkészítése, azok egyeztetése során.

Figyelemmel várjuk a Hivatal tájékoztatását a társadalmi egyeztetés folyamatáról és struktúrájáról.

Tisztelettel,

Török Marianna
NIOK Alapítvány

Aláíró szervezetek:

Független Ökológiai Központ

Levegő Munkacsoport

Magyar Soros Alapítvány

Magyar Szegénységellenes Hálózat

Magyar Természetvédők Szövetsége

Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány

Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége

Nonprofit Szektor Analízis Program (NOSZA)

Ökotárs Alapítvány

Térfél Alapítvány

* A munkacsoport tagjai: Független Ökológiai Központ Alapítvány, Közösségfejlesztők Egyesülete, Levegő Munkacsoport, Magyar Közlekedési Klub Egyesület, Magyar Szegénységellenes Hálózat, Magyar Természetvédők Szövetsége, Magyar Vöröskereszt, MONA, Magyarországi Női Alapítvány, Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány, Nonprofit Szektor Analízis Program, Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége, Ökotárs Alapítvány, Soros Alapítvány, Szociális Szakmai Szövetség, Térfél Alapítvány

6. melléklet

EURÓPAI ÜGYEKÉRT FELELŐS
TÁRCA NÉLKÜLI MINISZTER

BE XXI-1/A/4/2005

Török Marianna
igazgató

Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány

Tárgy: A fejlesztéspolitikai dokumentumok társadalmi egyeztetése

Tisztelt Igazgató Asszony!

A miniszterelnök úr megbízásából ezúton szeretném tájékoztatni Önt a készülő – és az ország középtávú fejlődésének irányait alapvetően meghatározó – fejlesztéspolitikai dokumentumok társadalmi egyeztetésének tervezett menetéről.

Az Európai Unió új közösségi politikája komoly esélyt jelent Magyarország számára, hiszen az országba érkező fejlesztési források a hazai kormányzati finanszírozással és az üzleti szféra befektetéseivel együtt, becslések szerint több mint 12 ezer milliárd forint értékű fejlesztést tesznek lehetővé 2007 és 2013 között, elsősorban az ország többszörösen hátrányos helyzetű térségeiben. A fő fejlesztési irányok kiválasztásának és rögzítésének szükségessége, az összeg nagyságrendje, valamint az elosztáshoz szükséges intézményrendszer hatékony működésének igénye indokolja, hogy a Kormány, valamint az e dokumentumok elkészítését koordináló Nemzeti Fejlesztési Hivatal kiemelt figyelmet fordít a partnerségi folyamatra, azaz a stratégiai dokumentumok széles körű és interaktív társadalmi megvitatására.

Az elkövetkezendő hónapokban több olyan fejlesztéspolitikai dokumentumot kell elkészítenünk, amelyek döntően meghatározzák majd az ország és minden magyar honfitársunk jövőjét, sikerét és felzárkózását. Elkészült az ország fejlesztési irányait meghatározó Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) tervezete, és készül az európai uniós források felhasználását megalapozni hivatott országos keretstratégia, a II. Nemzeti Fejlesztési Terv. Most formálódik a Fenntartható Fejlődés Stratégia és vele összhangban a Lisszaboni Akcióterv, amely meghatározza, hogy Magyarország mivel járul hozzá az Európai Unió egészének versenyképesebbé és dinamikusabbá tételéhez. A 2007 utáni időszak konkrét pályázati lehetőségeit körvonalázó operatív programok elkészítése pedig az év végének és a jövő év elejének lesz kiemelt feladata.

6. melléklet

Tisztelt Igazgató Asszony! Meggyőződésem, hogy a partnerség sokrétű, többdimenziós és összetett folyamat, amelyben a társadalom egészére komoly feladat hárul. Ennek a menetéről folyamatosan egyeztetünk az ágazati minisztériumokkal és a tervezésben közreműködő regionális szereplőkkel. A partnerségi folyamat során a Nemzeti Fejlesztési Hivatal – mint a tervezési és a partnerségi folyamat szakmai irányítója és koordinátora – egy kiemelt partneri körrel egyeztet a fejlesztéspolitikai dokumentumokról – elsősorban ágazatközi, országos ernyőszervezetekkel. Olyanokkal, mint amilyen a Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány. Az országos szakmai szervezetekkel – köztük természetesen számos civil szervezettel is – a szaktárcák folytatják az egyeztetést, míg a régiókban a regionális fejlesztési ügynökségek lesznek a partnerségi folyamat szervezői.

Fontos szempont, hogy a partnerek véleményének, javaslatainak beépíthetőségéről is demokratikus és a partnerség alapvető elvein nyugvó döntés szülessen: a Nemzeti Fejlesztési Hivatalhoz beérkező javaslatokról a Tervezési Operatív Bizottság, a szaktárcákhoz érkező véleményekről a civil szervezetek képviselőit is a soraikban tudó tervezési munkacsoportok döntenek. Szeretnénk, ha a régiókban megfogalmazódó javaslatokról – a regionális munkacsoportok véleményezését követően – a regionális fejlesztési tanácsok hoznának döntést.

Mivel egy aktív és interaktív párbeszédet, valamint teljes egészében nyilvános és átlátható partnerségi folyamatot szeretnénk újtára indítani, nemcsak a társadalmi egyeztetésre bocsátott dokumentumokat, hanem a beérkező partneri véleményeket is letölthetővé tesszük a Nemzeti Fejlesztési Hivatal honlapján, ahol egy nyilvános fórum keretében – akár csak a 06 (40) 2007-13-as kék számon – április végétől bárki elmondhatja a véleményét és javaslatait az ország jövőjét illetően.

Tisztelt Igazgató Asszony! A Nemzeti Fejlesztési Hivatal még áprilisban postázza azokat a leveleket, amelyekben kiemelt partnereit – köztük Önöket is – felkéri, hogy értékes szakmai észrevételeikkel és javaslataikkal járuljanak hozzá e fejlesztési dokumentumok végső formába öntéséhez.

Bízom benne, hogy a fentiek alapján, Önökkel együtt, partnerségben hozzá tudunk járulni a társadalmi egyeztetés és ezen keresztül az ország sikeréhez. Kérem, amennyiben további információra van szüksége, forduljon bizalommal hivatalunkhoz.

A sikeres partnerségi együttműködés reményében,

Budapest, 2005. április „ 12 ”.

Öszinte tisztelettel:

Dr. Baráti Etele

6. melléklet

A MUNKACSOPORT

TAGJAI:

Független Ökológiai
Központ,
Közösségfejlesztők
Egyesülete,
Levegő Munkacsoport,
Magyar
Szegénységellenes
Hálózat,
Magyar
Természetvédők
Szövetsége,
Nonprofit Információs
és Oktató Központ
(NIOK) Alapítvány,
Nonprofit Szektor
Analízis Program,
Nonprofit Humán
Szolgáltatók Országos
Szövetsége,
Ökotárs Alapítvány,
Önkéntes Központ
Alapítvány,
Szolidaritás Ifjúsági
Alternatíva,
Szövetség a Közösségi
Részvétel
Fejlesztéséért,

Dr. Halm Tamás részére
Elnökhelyettes
Nemzeti Fejlesztési Hivatal
Budapest
FAX: 2374287

Tisztelt Halm Tamás Úr!

Hivatkozva a Nemzeti Fejlesztési Hivatalban 2005. május 10-én tartott megbeszélésünkön elhangzottakra kérem, hogy szíveskedjen az Ön által 2005. május 18-ára ígért, a civil szervezeteket tömörítő „Civilek az NFT Nyilvánosságáért” (továbbiakban „CNNY”) munkacsoport által összeállított társadalmi egyeztetésről szóló dokumentum átdolgozott változatát számunkra megküldeni.

Miután a munkacsoport - bízva abban, hogy az NFH által átdolgozott dokumentum határidőre rendelkezésére áll - 2005. május 20-ára megbeszélést kezdeményezett a társadalmi egyeztetés immáron közösen átalakított anyaga kapcsán, a dokumentum hiányában pedig hiábavalóan ült össze, kérem, hogy szíveskedjen az anyagot mihamarabb a munkacsoport rendelkezésére bocsátani, s annak megérkezésére egy újabb határidőt megjelölni.

Együttműködésükben továbbra is bízva várom válaszát.

Budapest, 2005. május 23.

Tisztelettel.

Dr. Bényei Andrásné
Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége
A munkacsoport soros elnöke

6. melléklet

Türelmetlenség az NFT II. társadalmi egyeztetése miatt:

Civil munkacsoport alakult a Nemzeti Fejlesztési Terv tervezési folyamatának nyomon követésére

A 2007-2013-as Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT II) és az annak alapjául szolgáló Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) társadalmi egyeztetésével kapcsolatos kormányzati tervek, illetve az egyeztetésről szóló dokumentumok hiánya hívta életre 2004 végén azt a civil munkacsoportot, mely a stratégiai tervezési folyamat nyomon követését és elemzését tűzte ki célul. A csoport már több hónapja jelezte a társadalmi egyeztetéssel kapcsolatos aggodalmát a Nemzeti Fejlesztési Hivatal (NFH) illetékes munkatársainak, majd érdemi válasz hiányában januárban nyílt levelet intéztek a Fejlesztéspolitikai Kabinet tagjaihoz is, de választ a mai napig nem kaptak. Ezért döntöttek úgy: maguk készítik el és hozzák nyilvánosságra a Társadalmi Egyeztetés Tervét.

2006-ig három lépcsőben készülnek majd el a Magyarország jövőjét meghatározó, valamint az Európai Unió források bevonását előkészítő nemzeti stratégiai dokumentumok. A három különböző típusú stratégiai anyag: *Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció, II. Nemzeti Fejlesztési Terv* és *Operatív Programok* egymásra épülnek. A tervezési folyamat eredményeképpen megszülető NFT II. alapvetően meghatározza Magyarország 2007-13 közötti fejlesztési irányait, hiszen nemcsak az EU-s, hanem a hozzá kapcsolódó hazai források felhasználását is determinálja. Az NFT II. tervezése így kiemelt fontosságú feladat, amelynek sikeressége minden magyar állampolgár jövőjét befolyásolja. A tervezési-programozási folyamat megszervezése, lebonyolítása természetesen állami feladat. A végeredmény azonban csak akkor lehet valóban sikeres, az elkészült NFT II. akkor lehet igazán legitim, ha a munkában a kormányzati szerveken és a szakértői-tudományos szereplőkön kívül a társadalom különböző szegmenseit képviselő szervezetek is aktívan részt vesznek, és véleményük megjelenik az anyagokban.

A tervezési folyamatot a 1076/2004-es kormányhatározat szabályozza, amely már most csúszásban van. Ráadásul a társadalmi egyeztetés partnerségi intézményrendszere még nem alakult ki, sőt ennek még részletes tervei sem ismertek. A fentiek az NFT I. előkészítésének tapasztalatai alapján azt vetítik előre, hogy a tervezés folyamatában jelentkező lemaradást a társadalmi egyeztetés, és végső soron a tervek társadalmi támogatottsága sínyli meg. Ez a probléma hívta életre azt a 15 jelentős országos szakmai szervezetből álló civil munkacsoportot*, mely a társadalmi egyeztetés folyamatának nyomon követését és elemzését tűzte ki célul. A csoport még 2004 novemberében jelezte aggodalmát a Nemzeti Fejlesztési Hivatal illetékes munkatársainak, majd 2005 március elején nyílt levelet intézett a Fejlesztéspolitikai Kabinet tagjaihoz, de felvetéseikre választ nem kapott.

A civil munkacsoport ezért az NFH és az előkészítő intézmények számára kidolgozott egy Társadalmi Egyeztetési Tervet, a társadalmi részvétel konkrét végrehajtásra vonatkozó javaslatot. Ebben kifogásolták: a szórványosan elérhető és kevés rendelkezésre álló nyilvánosságra került dokumentumból jól látható, hogy a kormányzat túlságosan szűkre szabott keretek között képzelel el a társadalmi egyeztetést, a közvélemény általános igényű tájékoz-

tatása mellett lényegileg csak az elkészült dokumentumok véleményezését és a kormányzat által kiválasztott gazdasági-társadalmi szervezetek inputját irányozzák elő.

A csoport által elkészített javaslat lényege az, hogy társadalmi egyeztetésről csak akkor beszélhetünk, ha a nem-kormányzati, civil szervezetek résztvevő-alakító módon a tervezési folyamatba annak minden egyes állomásán bekapcsolódhatnak. Fontos, hogy a társadalmi egyeztetésre, azon belül is a civil szervezetek tevékeny részvételére mind a folyamat elején – a stratégiai célok / főirányok / fő prioritások kialakításakor – mind pedig a részletesebb tervezés során, - pl. az operatív programok összeállítása során - kerüljön sor. Az ország jövőjét meghatározó középtávú tervezés minden anyagát (a döntés előkészítését szolgáló elemzéseket és háttéranyagokat is beleértve) a lehető legnagyobb nyilvánosság illeti meg, és ehhez minden állampolgárnak joga hozzáférni.

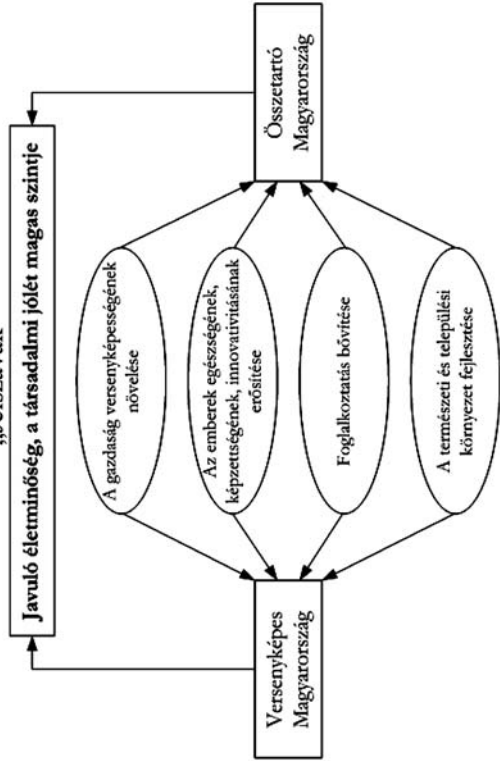
A társadalmi egyeztetésnek a következő alapelveken kell tehát alapulnia: strukturáltság, részvételi elv, folyamatosság, nyitottság, nyilvánosság, átláthatóság, befolyásolhatóság, visszacsatolás és független értékelés.

* Független Ökológiai Központ Alapítvány, Közösségfejlesztők Egyesülete, Levegő Munkacsoport, Magyar Közlekedési Klub Egyesület, Magyar Szegénységellenes Hálózat, Magyar Természetvédők Szövetsége, Magyar Vöröskereszt, MONA, Magyarországi Női Alapítvány, Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány, Nonprofit Szektor Analízis Program, Nonprofit Humán Szolgáltatók Országos Szövetsége, Ökotárs Alapítvány, Soros Alapítvány, Szociális Szakmai Szövetség, Térfél Alapítvány

**A II. EURÓPA TERV TERVEZÉSÉNEK
EGYSZERŰSÍTETT FOLYAMATÁBRÁJÁRA**

2005.03.04 – GJ, NP/Soros Alapítvány

Cél: 5 tematikus operatív program + I regionális operatív program létrehozatala „Jelszavak”

FEJLESZTÉSPOLITIKAI TÁRCÁKÖZI KOORDINÁCIÓS BIZOTTSÁG

(ezen belül zajlik a tervezés)

Elnök: Gyurcsány Ferenc, miniszterelnök

Társelnökök: Baráth Etele, európai ügyekért felelős tárca nélküli miniszter
Kóka János, gazdasági és közlekedési miniszter

Regionális tervezés a 7 régióban
(*regionális tervezői munkacsoportokat, bizottságokat, egyeztetői fórumokat ld. a weblapokon*):

Közép-Magyarországi Régió: <http://www.kozpontiregio.hu>

Észak-Magyarországi Régió: <http://www.nordta.hu>

Észak-Alföldi Régió: <http://www.eszakalfold.hu>

Dél-Alföldi Régió: <http://www.del-alfold.hu>

Közép-Dunántúli Régió: <http://www.kozepdunantuliiregio.hu>

Nyugat-Dunántúli Régió: <http://www.westpa.hu>

Dél-Dunántúli Régió: <http://www.ddrft.hu/>

TERET Területfejlesztési Régiók Egyeztető Tanácsa:

<http://www.westpa.hu/teret/uj/index.htm>

A régiók is a 8 témakörre terveznek.

Koordinál:

NFH

www.nfh.hu

Halm Tamás

társ.kapcsolatokért
felelős elnökhelyettes

Lantos Gabriella

Gazdasági és Szociális Tanács

(legmagasabb szintű
partnerségi fórum)

8 témakör tervezése a szakértőknél:

Tervezői munkacsoportok elérhetőségei ld. Farkas István március 2-i e-mailjében.

Egészséges társadalom – ESZCSM

Okos, művelt társadalom – OM

Aktív társadalom – FMM

Információs társadalom – IHM

Versenyképes gazdaság – GKM

Felzárkózó vidék – FVM

Élhető Környezet – KvVM

Dinamikus településrendszer – Baráth Etele, NFH

Jegyzetek:

Jegyzetek:

